

ÜNİVERSİTELERDE
LGBTİ+'LARA YÖNELİK
AYRIMCILIK VE
HAK İHLALLERİ

2022 Yılı Raporu

ÜNİVERSİTELERDE
LGBTİ+'LARA YÖNELİK
AYRIMCILIK VE
HAK İHLALLERİ
2022 YILI RAPORU

ÜniKuir
Derneği Yayınıdır
MART - 2023

Yayına Hazırlayan

Eşit Haklara Erişim Programı
Siyasal Katılım ve Savunuculuk Programı

Yayımlayan

ÜniKuir Derneği
ANKARA, Mart 2023

İÇİNDEKİLER

1. Giriş
 - 1.1. Yöntem Üzerine
2. Medyada Vaka Takibi: Üniversiteli LGBTİ+'ların Hakları
 - 2.1. Ayrımcı Muameleye ve Şiddete Maruz Bırakılmama Hakkı
 - 2.2. Nefret Söylemi
 - 2.3. İfade Özgürlüğü
 - 2.4. Örgütlenme Özgürlüğü
 - 2.5. Toplantı (Etkinlik) ve Gösteri Yürüyüşü Özgürlüğü
3. Üniversitelerde Ayrımcılık ve Hak İhlali Raporlama Formu Verileri Analizi
4. Hukuki ve Akademik Destek Verileriyle 2022 Yılında Gerçekleşen Ayrımcılık ve Hak İhlalleri
5. LGBTİ+ Öğrencilerin Gözünden Üniversitelerde 2022 Yılı
 - 5.1. Topluluk Faaliyetleri Etkinlik ve Toplantı Düzenlenme
 - 5.2. LGBTİ+ Öğrencilere Yönelik Disiplin Soruşturmaları, Burs ve Öğrenim Kredisi Kesintileri
 - 5.3. Üniversite Yönetmeliklerinde ve Uygulamalarda LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık
 - 5.4. LGBTİ+ Öğrencilerin İdari Personel ve Güvenlik Görevlileri ile İlişkileri
 - 5.5. LGBTİ+ Öğrencilerin Akademisyenler ile İlişkileri Sonuç
6. Sonuç
7. Tavsiyeler

1. GİRİŞ

2021-2022 yılında SPoD ile birlikte, Ankara ve İstanbul'daki devlet üniversitelerini LGBTİ+ hakları bağlamında izlediğimiz çalışmamız sırasında diğer üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler ve akademisyenlerle de temaslarda bulunduk. Bu temaslar sırasında dikkatimizi çeken noktalardan ilki, çalışma boyunca odaklandığımız ayrımcılık ve hak ihlallerinin, pek çok üniversitede LGBTİ+ öğrenci ve akademisyenlerin deneyimleriyle ortaklaşması oldu. Bu sebeple her yıl üniversitelere kapsamlı bir şekilde odaklanan yapısal ve nicel izleme çalışmalarımızın yanında yıllık olarak bir raporlama yapmayı amaçladık.

Bu rapor, ilerleyen yıllarda gerçekleştirmeyi planladığımız periyodik raporların ilki olmakla birlikte, 2022 yılında üniversitelerde gerçekleşen LGBTİ+'lara yönelik hak ihlallerinin, hak temelli bir bakışla izlenmesini amaçlıyor. Bütünlüklü bir çerçeve sunmak amacıyla haberlere yansıyan hak ihlallerinin vaka izlemesini dahil ettiğimiz bu çalışmada, vaka izlemesine ek olarak ÜniKuir Derneği'ne gelen hukuki ve akademik destek başvurularında tespit edilen ihlalleri ve ÜniKuir Derneğince hazırlanan "Üniversitelerde Hak İhlali ve Ayrımcılığı Bildir" formuna gelen yanıtları da rapora dahil ettik.

ÜniKuir Derneği olarak üniversiteli LGBTİ+'ların haklarına ve maruz bırakıldıkları ayrımcılıklara dair hak temelli izleme çalışmalarımıza, sadece LGBTİ+'lar için değil her bileşen için daha güvenli kampüs atmosferi bulunan özgür üniversiteler ve üniversitelerde eşit haklara erişim imkanları için devam edeceğiz.

Bu kapsamda hem raporlama hem de savunuculuk çalışmalarımıza deneyim, uzmanlık ve görüşleriyle katkıda bulunan, görüşmelere katılan ve ayrıca dayanışmanın parçası olan LGBTİ+'lara destekleri için çok teşekkür ederiz.

İyi okumalar!

1.1. Yöntem Üzerine

Üniversitelerde yaşanan hak ihlalleri ve ayrımcılıkları nasıl raporlayabileceğimizi planlarken üzerine en çok düşündüğümüz konulardan biri, hangi veri toplama yöntemini kullanacağımız oldu. Gösterge temelli izlemeyi merkeze aldığımız Üniversitelerde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği izlemesini desteklemek, yıllar içindeki gelişmeleri sunabilmek ve bu gelişmeler ışığında savunuculuk faaliyetlerimizi gerçekleştirmek için bu raporda metodolojik olarak vaka temelli izleme gerçekleştirmeye karar verdik. Vaka olarak LGBTİ+'ların üniversitelerde maruz bırakıldıkları hak ihlalleri ve ayrımcılıkları çerçeveleyen izleme çalışmasına kaynak olacak veriler için nitel ve nicel veri toplama biçimlerinden faydalandık. Nitel verileri medyaya yansıyan vakaların takibi ve odak grup görüşmeleri, nicel verileri ise ÜniKuir Derneği'nin sağladığı hukuki ve akademik destek verileri ile Ocak 2022 yılında hazırladığımız ve 1 yıl erişime açık kalan Üniversitelerde Ayrımcılık ve Hak İhlali Raporlama Formu üzerinden sağladık. Vaka takibinde yer alan ihlalleri ise ÜniKuir Derneği'nin Hukuki ve Akademik destek verilerinde ve forma gelen yanıtlar üzerinden elde edilen verilere dahil etmedik.

Siyasal Katılım ve Savunuculuk Programı'nın politika belirleme ve savunuculuk materyali üretebilme amacıyla medyaya yansıyan vakalar kapsamında yürüttüğü vaka takibi derlemesinde, üniversiteleri ve LGBTİ+ öğrencileri merkeze alan hak ihlallerini raporladık. Vaka analizi için üniversiteli topluluklar ve genç LGBTİ+'ların dijital medyada gündeme getirdiği vakalar incelendiğinde bunları 5 başlık altında topladık: Ayrımcı muameleye ve şiddete maruz bırakılmama hakkı, nefret söylemi, ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü ile toplantı (etkinlik) ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü. Ayrımcı muameleye ve şiddete maruz bırakılmama hakkı başlığı altında üniversite yönetiminin veya mensuplarının eylemlerinden LGBTİ+'ların bireysel ya da toplu olarak etkilendiği vakaları; nefret söylemi başlığı altında üniversite yönetimlerinin, mensuplarının ve paydaşlarının LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemini yaydığı ya da meşrulaştırdığı eylemlerini; ifade özgürlüğü başlığı altında disiplin soruşturması veya yargı tacizi yoluyla LGBTİ+'ların düşüncelerini oluşturması ve yayması hakkına müdahale eden vakaları; örgütlenme özgürlüğü başlığı altında LGBTİ+ öğrenci toplulukları ve derneklerine yönelik hedef gösterme, yargı tacizi ve engelleme içeren vakaları; toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü başlığı altında ise LGBTİ+ örgütlenmelerinin kampüslerde gerçekleştirmek

istediği etkinliklerin ya da Onur Yürüyüşlerinin karşılaştığı yasaklama, engelleme veya kısıtlamayı içeren vakaları derledik.

Söz konusu LGBTİ+'lar olduğunda olayın haber niteliği taşımadığı düşünülmesi ya da önemsenmemesi, olayı yaşayan kişilerin başvuru mekanizmalarını bilmemesi ya da çözümsüz kalacağı düşüncesiyle vakayı kamusallaştırmaması veya olayı yaşayan kişilerin kimliğinin ifşa edilerek yaşanan olayın başka ihlal ve ayrımcılıklara sebep olabileceği endişesi gibi pek çok sebep nedeniyle medyaya yansımayan şiddet ve ayrımcılık vakalarının olduğu bilinen bir gerçektir. Bu noktada haberlere yansıyan ya da yansımayan ancak bizim sahadaki çalışmalarımız dolayısıyla haberdar olduğumuz vakalarda hak sahipleriyle odak görüşmeleri gerçekleştirdik. Ankara, Antalya, Aydın, İstanbul, İzmir, Mardin, Muğla, Sakarya ve Yalova'da bulunan toplam 14 üniversiteden 15 öğrenciyle gerçekleştirdiğimiz odak grup görüşmelerinde kampüslerde öğrencilerin düzenledikleri etkinlikler; disiplin soruşturmaları, burs ve kredi kesintileri ya da yurttan atılma; üniversite yönetmelikleri ve uygulamalar, öğrenciler dışındaki üniversite mensuplarıyla (özel güvenlik, idari personel ya da hizmet sağlayan kişiler vb.) ilişkilere ve tutumlarına dair sorular sorduk.

Üniversitelerde LGBTİ+'lara yönelik hak ihlallerine ve LGBTİ+'ların maruz bırakıldıkları ayrımcılık ve şiddete dair verilere şikayet mekanizmalarının yetersizliği, işlevsizliği veya hak sahiplerinin çekinceleri gibi çeşitli sebepler dolayısıyla erişilemediği düşünüldüğünde; LGBTİ+ derneklerinin özneler ile temasları ve danışanlara sunduğu destek mekanizmalarının sağladığı veriler yaşanan ihlaller konusunda, bize medyaya yansıyan haberlerden ya da devlet kurumlarının yayınladığı ancak LGBTİ+'ların görünür olmadığı verilerden daha geniş bir çerçeve sunmaktadır. Bu yüzden ÜniKuir Derneği'nin sunduğu destek hizmetleri ve hak sahiplerinin bildirimlerini de veri kaynağı olarak kullandık. Bu noktada 2022 yılı boyunca derneğe yapılan hukuki destek başvurularından üniversitelerde LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali ve ayrımcılık içeren vakaların bu raporun önemli bir bölümünü oluşturacağını öngördük. Akademik Destek kapsamında lisansüstü başvuruları, ulusal ve uluslararası burslar, araştırma süreçlerine yönelik destek ve benzeri üniversiteli LGBTİ+'ların akademik hayatlarını güçlendirmek üzerine destekler yoğunlukta olsa da 2022 yılı içinde yapılan görüşmelerde akademisyen ve öğrencilerden güvenli alan, derslerde nefret söylemi, cinsel taciz ve mobbing gibi üniversitelerdeki LGBTİ+'ları etkileyen konularda da başvurular aldık. Bu sebeple hukuki destek verilerine ek olarak bu verileri de raporlamaya karar verdik.

Ocak 2022 tarihinde erişime açtığımız formu kullanarak Adana, Ankara, İstanbul, Kayseri, Kırıkkale, Konya, Samsun'da bulunan toplam 30 farklı üniversiteden 49 kişinin bildirdiği hak ihlallerini raporlama imkanını bulabildik. Gerçekleşen ihlallerle ilgili yanıtların ardından üniversitelerde gerçekleşen ihlalleri 8 başlıkta topladık: Akademik Faaliyetin Engellenmesi, Ayrımcı Söylem, Ayrımcılık, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Kimliğin İfşalanması, İfade Özgürlüğünün Engellenmesi; Nefret Söylemi; Öğrenci Topluluğu Faaliyetlerinin Engellenmesi; Taciz, Mobbing, Şiddet Tehdidi. Form aracılığı ile elde edilen verilerde ayrıca ihlali kimin gerçekleştirdiği, şikâyet yapıp yapılmadığı ve hak sahiplerinin şikayette bulunmama sebeplerine dair bulgulara ulaştık.

2. Medyada Vaka Takibi: Üniversiteli LGBTİ+'ların Hakları

Siyasal Katılım ve Savunuculuk Programı'nın politika belirleme ve savunuculuk materyali üretebilme amacıyla medyaya yansıyan vakalar kapsamında yürüttüğü vaka takibi derlemesinde, üniversiteleri ve LGBTİ+ öğrencileri merkeze alan hak ihlallerini raporladık. Vaka analizi için üniversiteli topluluklarla genç LGBTİ+'ların dijital medyada gündeme getirdiği vakaları inceledik ve bunları 5 başlık altında topladık: Ayrımcı muameleye ve şiddete maruz bırakılmama hakkı, nefret söylemi, ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü ile toplantı (etkinlik) ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü.

2.1. Ayrımcı Muameleye ve Şiddete Maruz Bırakılmama Hakkı

2022 yılında İstanbul,¹ Selçuk² gibi bazı üniversitelerin tıp fakültelerinin mezuniyet törenlerinde hekimlik yemininde yer alan “cinsel yönelim” ibaresi sansürlenmiştir. Çapa Tıp Fakültesi mezunları yemin sırasında sansürü delerken, Selçuk Tıp Fakültesi mezunları asıl hekimlik andını okurken salonun ışıkları söndürülmüş ve sahnenin perdesi kapatılmıştır. Türk Tabipleri Birliği ise bazı üniversitelerin hekimlik andında değişiklik yapmasına tepki göstermiştir.³

2.2. Nefret Söylemi

2022 yılında Türkiye'nin pek çok kentinde “aile buluşması” adı altında LGBTİ+'ları ve hak savunuculuğunu hedef alan nefret mitingleri ve yürüyüşleri düzenlenmiştir. Bu nefret yürüyüşlerinde ve mitinglerinde üniversitelerdeki LGBTİ+ toplulukları da hedef alındı; bu toplulukların

1 <https://www.unikuir.org/haberler/universite-cinsel-yonelimi-sildi-ogrenciler-hipokrat-yemini-sira-sinda-sansuru-deldi-22-06-2022>

2 <https://www.birgun.net/haber/selcuk-universitesi-nde-ogrenciler-orjinal-hekimlik-andi-ni-okurken-isklar-sonduruldu-perde-kapatildi-393999>

3 <https://yesilgazete.org/tip-fakultelerindeki-hekimlik-andi-birer-birer-degisiyor-cinsel-yonelim-vurgusu-yok-kurtaj-karsitligi-besleniyor/>

kapatılacağı söylenmiştir.⁴ Bunun yanı sıra Trabzon,⁵ İzmir,⁶ Mardin⁷ kentlerde bu mitinglere veya yürüyüşlere milletvekilleri, belediye başkanları ve müdür, müftü gibi kamu görevlilerinin yanı sıra rektörler ve öğretim üyeleri de katılmıştır. Bazı akademisyenler ise bizzat “aile platformlarının” içinde görev alarak nefret etkinliklerinin organize edilmesine destek vermiştir.⁸

İzmir’de Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı KYK yurdunda İzmir Büyük Aile Platformu’nun düzenlediği LGBTİ+ karşıtı nefret mitingine çağrı afişi asıldığı basına yansımıştır.⁹

2.3. İfade Özgürlüğü

Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 2021 yılı mezuniyet töreninde “İstanbul Sözleşmesi Yaşatır!” yazılı maske takan ve bi+ bayrağı açan iki öğrenci özel güvenlik görevlilerinin saldırısına maruz bırakılmıştı.¹⁰ Yaşananlar sonrasında özel güvenlik görevlilerine değil, öğrencilere disiplin soruşturması açılmış ve kınama cezası verilmiştir.¹¹

Koç Üniversitesi Öğrenci Dekanlığı, Kuir Kulübü’nün festival afişini “pornografik” bularak reddetti. Oysa, daha önce Öğrenci Dekanlığına bağlı Sevgi Gönül Kültür Merkezi’nin (SGKM) de benzer bir görsel kullandığı bilinmektedir. Ayrıca öğrenciler bu kararın kendilerine yazılı olarak bildirilmediğini, kendilerince sorulduğunda öğrenildiğini belirtmektedir.¹²

4 <https://www.evrensel.net/haber/470419/lgbti-karsiti-mitingden-notlar-bugun-bu-isin-fitili-ateslendi>

5 <https://onedio.com/haber/trabzon-da-henuz-vakit-varken-ailene-sahip-cik-yuruyusu-yapildi-yuruyuse-milletvekili-ve-rector-katildi-1105145>

6 <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/izmirde-lgbt-karsiti-mitinge-iki-rector-il-milli-egitim-muduru-ve-il-muftusu-katildi-2000358>

7 <https://www.mardinlife.com/mardinliler-aile-icin-meydanlara-indi.html>

8 <https://kaosgl.org/haber/lgbti-larin-yurumesi-yasak-lgbti-dusmani-nefret-yuruyusu-serbest> ; <https://kaosgl.org/haber/konya-da-belediye-baskani-ve-milletvekili-esliginde-lgbti-dusmani-nefret-yuruyusu>

9 <https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/ogrenciler-tepkili-kyk-yurduna-lgbti-karsiti-afis-2000050>

10 <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/izmir-dokuz-eyul-universitesinde-istanbul-sozlesmesi-alerjisi-1872933>

11 <https://www.unikuir.org/haberler/istanbul-sozlesmesi-maskesi-takan-ve-bi-bayragi-acan-ogrenciye-universiteden-ceza-21-01-2022>

12 <https://www.unikuir.org/haberler/universite-yonetimi-penise-benziyor-diye-koc-kuir-in-etkinlik-afisini-reddetti-19-05-2022>

Ancak kulübün mücadelesi neticesinde festival başlamadan afiş yasağı kalkmıştır.¹³

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Boğaziçi LGBTİA+ Çalışmaları Kulübü'nün üyelerine 2019 yılında gönderilen bire-posta nedeniyle "İstiklal Marşını alenen aşağılama" suçundan iddianame hazırladı. İddianamede Lubuncanın hakaret olduğu öne sürüldü. Dava açılan öğrencinin, ölüm tehditleri aldığı bilinmektedir.¹⁴ 2022 yılında tamamlanmayan yargılama halen devam etmektedir.

Üniversite öğrencisi Enes Kara'nın tarikat yurdunda gördüğü baskılara dayanamayarak yaşamına son vermesi nedeniyle Aydın Adnan Menderes Üniversitesi kampüsünde düzenlenmek istenen protestolar, kampüse çevik kuvvet ekiplerinin yığılması nedeniyle iptal edilmiştir. Bunun üzerine öğrenciler sınıflarda tepkisini dile getirirken özel güvenlik görevlileri tarafından alıkonulmuş ve aralarında LGBTİ+ hak savunucularının da olduğu 3 kişi gözaltına alınmıştır.¹⁵ İfadesi alındıktan sonra serbest bırakılan öğrenciler hakkında cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla dava açılmıştır. Ancak ilk derece mahkemesi, eylemin ifade özgürlüğü kapsamında olduğu gerekçesiyle beraat kararı vermiştir. Cumhurbaşkanı vekilinin karara karşı istinaf kanun yoluna başvurması nedeniyle İzmir Bölge Adliye Mahkemesinin kararı beklenmektedir.

2.4. Örgütlenme Özgürlüğü

Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+ Çalışmaları Kulübü, Boğaziçi Üniversitesine Melih Bulu'nun kayyum rektör olarak atanmasının ardından yapılan eylemler sırasında uzun süre hedef gösterilmişti. Kulüp aleyhine açıklama yapanlar arasında İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, İstanbul Valiliği ve CHP Parti Sözcüsü Faik Öztrak da yer almıştı. Kulüp bu süreçte 1 Şubat 2021 günü kayyum rektörün kararıyla kapatılmıştı. Kararı, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun Twitter hesabından duyurdu.¹⁶ Fahrettin

13 <https://www.unikuir.org/haberler/koc-universitesi-39-ndeki-kuir-festivalde-afis-engeli-kalkti-25-05-2022>

14 <https://kaosgl.org/haber/savci-lubuncayi-hakaret-saydi-olum-tehditleri-olan-ogrenciye-bir-de-dava-acildi>

15 <https://kaosgl.org/haber/sessiz-kalma-hikmet-hazer>

16 https://twitter.com/fahrettinaltun/status/1356376069557907456?ref_src=twsrc%5Ftfw%7Ctwcamp%5Ftweetembed%7Ctwterm%5E1356376069557907456%7Ctwgr%5E%7Ctw-con%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.ajanshaber.com.tr%2Fbogazici-lgbt-kulubu-kapatildi-haber-469333

Altun açıklamasında, BÜLGBTİA+'yı kastederek "kutsal değerleri ayaklar altına almaya çalışanlara karşı üniversite yönetimi[nin] meşru bir tasarrufta bulunduğunu" iddia etmişti.

Kulüp üyeleri idare mahkemesine başvurarak Rektörlüğün kulübü kapatma kararının iptal edilmesini talep etmiştir. Ancak İstanbul 11. İdare Mahkemesi, davayı reddetmiştir. Mahkeme, kararı; kulübün ve Boğaziçi Direnişi'nin hedef gösterilmesi sonucunda açılan ceza soruşturmasını ve davasını, aday kulübün kapatılmasının kulüp kapatma olarak görülemeyeceği gibi nedenlere dayandırmıştır. Ancak mahkeme açılan soruşturmanın ve davanın henüz sonuçlanmamış olmasını, yani masumiyet karinesini, kulübün lehe delillerini ve Boğaziçi Üniversitesi Öğrenci Faaliyetleri Ana Tüzüğü'ndeki adımların izlenmeden kapatma kararı verilmiş olmasını görmezden gelmiştir. Kulüp sosyal medyada yaptığı açıklamada karara karşı istinaf kanun yoluna başvuracaklarını belirterek "Bir kulüpte değil, her kulüpteyiz" demiştir.¹⁷ Hukuki sürecin sonuçlanması için İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin kararı beklenmektedir.

Aydınlık Gazetesi,¹⁸ Türkiye Gençlik Birliği,¹⁹ Vatan Partisi,²⁰ Ulusal Kanal²¹ ve Üsküdar Üniversitesi;²² hem ÜniKuir ve SPoD'u hem de Ankara ve İstanbul'daki devlet üniversitelerini LGBTİ+ hakları bağlamında izlediği ve raporladığı ortak projesini eş zamanlı olarak hedef göstermiştir. Vatan Partisi Öncü Gençlik Genel Sekreteri İbrahim Toraman, kameraların karşısına geçip provizyon kullanarak bu konuda basın açıklaması yapmıştır. Toraman açıklamasında LGBTİ+'ları ve savunuculuk faaliyetlerini hedef alarak "saldırı", "çürümüşlük", "dayatma", "emperyalistlerin sivil toplumcu maşaları", "safsata, yalan", "bilim ve insanlık düşmanı" gibi nefret, aşağılama, suçlulaştırma içerikli sözcükler kullanmıştır. Meşru bir savunuculuk çalışmasını saldırı olarak nitelendiren Toraman, açıklamasında "Bu kapsamlı saldırı, hayasız akın karşısında göğsümüzü siper etmek; çocuklarımızı, ahlaki değerlerimizi, toplumsal yapımızı ve aileyi, milli kimliğimizi korumak vatan savunmasının bir parçasıdır"

17 <https://twitter.com/bogazicil.GBTIA/status/1514166233129758725?s=20&t=v4CcTtDccruOYR-nQp81l6g>

18 <https://www.aydinlik.com.tr/haber/universitelerde-ab-fonlariyla-lgbti-projesi-324861>

19 <https://tgb.gen.tr/turkiye/devlet-universitelerine-lgbt-dayatmasi-32065>

20 <https://twitter.com/OncuGenclik/status/1543905685393620992?s=20&t=Evs91ZHWbuZt3m-6G2h7bg>

21 <https://www.ulusal.com.tr/video/11316945/oncu-genclik-universitelerde-lgbt-projesine-ge-cit-yok>

22 <https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/8128/devlet-universitelerine-lgbt-dayatmasi>

ifadelerini kullanmıştır. Aynı zamanda, LGBTİ+ örgütlerinin valiliklerin ve bakanlıkların denetiminde aldığı hibelerin kesilmesini, derneklerin kapatılmasını ve üniversitede örgütlenmelerin engellenmesini talep etmiştir.

İbrahim Toraman, bunlarla kalmayıp ÜniKuir Derneği Genel Koordinatörü Özgür Gür'ün adını vererek ve Roosevelt Vakfı'ndan aldığı Korkusuzluk Ödülü'nü bahane ederek hedef göstermiştir. Aydınlik Gazetesi ise basın açıklamasını konu alarak yaptığı haberinde 6 "uzman" dan görüş almıştır. Uzman adı altında görüş veren kişiler, insan hakları normlarına, bilime, etiğe ve gerçeklere aykırı beyanlarla destek vermiştir. Üsküdar Üniversitesi ise Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan'ın da görüş verdiği Aydınlik'ın haberi resmi internet sitesine taşımıştır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi öğrencilerinin örgütlendiği Kuir ADÜ Öğrenci Topluluğu, yerel bir internet haber sitesinde "ADÜ'ye yakışmıyor!" başlığıyla hedef gösterilmiştir.²³ Bu haberin ardından Rektörlük, üniversite isminin ve logosunun resmi olarak kurulmamış bir grup tarafından kullanıldığı iddiasıyla savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur. Bunun üzerine kolluk tarafından tespit edilen bir öğrencinin marka hakkının ihlali suçlaması nedeniyle ifadesi alınmıştır. Soruşturma henüz sonuçlanmamıştır.

2.5. Toplantı (Etkinlik) ve Gösteri Yürüyüşü Özgürlüğü

9. Boğaziçi Onur Yürüyüşü 20 Mayıs 2022 günü saat 17:00'de Güney Kampüs Meydanı'nda başlamak üzere planlanmıştır. Ancak Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğü aynı gün saat 16:19'da mensuplarına bir elektronik posta göndererek açık hava etkinliklerini yasakladığını duyurmuştur.²⁴ Yürüyüş barışçıl olmasına rağmen önce özel güvenlik görevlilerinin, sonra ise çevik kuvvet ve güvenlik şube polislerinin müdahalesine uğramıştır. Polis müdahalesi 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine aykırı olarak gerçekleşmiş olup 70 kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınırken çok sayıda kişi darp edilmiş ve ters kelepçe uygulanmıştır. Bu yürüyüşe dair yaşanan hak ihlalleri ve sonrasında yaşanan gelişmeler konusunda ayrıntılı bilgi için ÜniKuir Derneği'nin Kampüslerde Onur Yürüyüşleri 2022 Yılı Raporu'na bakılabilir.

²³ <https://ajansaydin.com/aduye-yakismiyor-bu-sefer-lgbt-ile-gundemde-17487h.htm> (Eylül ayında erişilebilen haber, daha sonra kaldırılmıştır.)

²⁴ <https://www.unikuir.org/haberler/polis-9-bogazici-onur-yuruyusune-saldir-di-20-05-2022>

10. ODTÜ Onur Yürüyüşü, 10 Haziran 2022 tarihinde ODTÜ Kampüsü'nde yapılmak üzere planlamıştır. Ancak ODTÜ Rektörlüğü, mensuplarına gönderdiği elektronik posta ile yürüyüşü yasakladığını duyurmuştur.²⁵ 3 gün boyunca süren tepkilere rağmen Rektörlük, kararını geri almamıştır. 10 Haziran günü kampüste Onur Yürüyüşü için toplanılmış ve yürüyüş başladıktan bir süre sonra kampüse giren çevik kuvvet ve güvenlik şube polisleri tarafından müdahale edilmiştir.²⁶ Polis müdahalesi 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine aykırı olarak gerçekleşmiş olup 38 kişi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınırken çok sayıda kişi darp edilmiş ve ters kelepçe uygulanmıştır. Bu yürüyüşe dair yaşanan hak ihlalleri ve sonrasında yaşanan gelişmeler konusunda ayrıntılı bilgi için ÜniKuir Derneği'nin Kampüslerde Onur Yürüyüşleri 2022 Yılı Raporu incelenebilir.

İstanbul Üniversitesi Eşitlik Topluluğu'nun Beyazıt Kampüsü'nde yapacağını duyurduğu vegan piknik aralarında İstanbul Üniversitesi AKP Teşkilatı²⁷ ve İstanbul Üniversitesi Genç Düşünce Kulübü'nün²⁸ de bulunduğu sosyal medya hesapları üzerinden hedef gösterilmiş ve pikniğin yapılmasına "izin verilmeyeceği" ifade edilmiştir. Topluluk, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamayla pikniği gerçekleştireceklerini belirmiş ve dayanışma çağrısı yapmıştır.²⁹

Ancak piknik zamanı geldiğinde, karşıt bir grup İletişim Fakültesi önünde toplanarak tekbir getirmiş, ayrımcı sloganlar atmış ve tehditler savurmuştur. Polisin müdahale etmediği grubun tehditleri sürünce, Eşitlik Topluluğu güvenlik kaygıları sebebiyle etkinliği iptal ettiğini duyurmuş ve etkinliğe katılmayı planlayanların alandan ayrılması ve gruplar halinde bulunulmaması yönünde çağrıda bulunmuştur. Barışçıl toplanma hakkını kullanmak için kampüste kalmak isteyen bir grup LGBTİ+ ise polis tarafından önce ablukaya, sonra "sizi güvenli bir yere alacağız" bahanesiyle gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan 26 kişi, İstanbul

25 <https://www.unikuir.org/haberler/odtu-rektorlugu-onur-yuruyusu-nu-yaptirmayacagini-acikladi-07-06-2022>

26 <https://www.unikuir.org/haberler/rektorluk-yasakladi-odtu-de-polis-yine-onur-yuruyusu-ne-saldirdi-10-06-2022>

27 <https://twitter.com/akistanbuluni/status/1536801244785827841>

28 https://twitter.com/gencdusunceist/status/1537400760123723778?ref_src=twsrc%5Ftfw%7Ctwcamp%5Ftweetembed%7Ctwterm%5F1537400760123723778%7Ctwgr%5F%7Cwcon%5Es1__&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.birgun.net%2Fhaber%2Fiu-esitlik-toplulugu-etkinligimiz-seriatci-cetelerin-linc-tehditleri-sebebiyle-iptal-edildi-392222

29 https://www.instagram.com/p/Ce0v2_CIZQU/

Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğünde ifade verdikten ve sağlık kontrollerinden sonra serbest bırakılmıştır.³⁰

ODTÜ Çevre Topluluğu'nun 17 Haziran'da ODTÜ LGBTİQAA+ Dayanışması, Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği ve 17 Mayıs Derneği'nin katılımıyla düzenlediği "İklim Krizi, Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Sağlık – Queer Ekoloji ve Ekofeminizm" paneli rektörlük tarafından iptal edilmiştir.³¹ Topluluk, panelin yapılacağı amfinin kitlenmesi üzerine başka bir sınıfta paneli gerçekleştirmiştir.

Marmara Üniversitesi LGBTİQAA+ Dayanışma Ağı (KuirMar) 24 Haziran günü düzenleyeceği Onur Haftası pikniği "Marmara Üniversitesi Ülkücüleri" adlı grup tarafından yapılan basın açıklamasında nefret söylemleriyle hedef gösterilmiş ve tehdit edilmiştir.³² KuirMar, bunun üzerine pikniği mekanı duyurmadan ve güvenlik endişesiyle gerçekleştirmiş zorunda kalmıştır.³³ Ayrıca KuirMar üniversite bileşenlerinden destek gördüğünü duyurarak, dayanışmaları için teşekkür etmiştir.³⁴

Gezi Parkı Direnişi'nin 9. yıldönümünde Taksim'de yapılan gösteride gözaltına alınan Cins Arı katılımcısına İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından disiplin soruşturması açılmıştır.³⁵

Boğaziçi Üniversitesi Sinema Kulübü'nün açık hava etkinlikleri kapsamında göstermeyi planladığı Benim Çocuğum, Laurence Anyways ve Go filmlerinin gösterimi, okul yönetimi tarafından herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin ve yazılı bir karar ileilmeksizin engellenmiştir.³⁶ Kulübün faaliyetleri; LGBTİ+ temalı filmleri göstermek üzere planladığı bu etkinliğin ardından, kayyum rektörün kararıyla bir ay süreyle engellendi ve kulüp yönetim kurulu görevden alınmıştır.³⁷

30 <https://www.unikuir.org/haberler/istanbul-universitesi-nde-yapilmasi-planlanan-onur-piknigi-katilimcilarin-guvenligi-icin-iptal-edildi-17-06-2022>

31 <https://twitter.com/OdtuCevre/status/1537503727803944961?s=20&t=6aBAClt0iH3UALs-SzqhocA>

32 <https://twitter.com/teskilatmarmara/status/1540357011493232640?s=20&t=FzOVfH-ZXOtR-3ujdiYY7w>

33 https://www.instagram.com/p/CfKjglJoRu_/

34 <https://www.instagram.com/p/CfNCmAOoVlq/>

35 <https://twitter.com/itucinsari/status/1550945769745747969?s=21&t=duHTqUHVcvuHRz-LavqlwAw>

36 <https://www.instagram.com/p/CgSQcUXM6Ow/?igshid=YmMyMTA2M2Y%3D>

37 <https://kaosgl.org/haber/hogazici-universitesi-sinema-kulubu-ne-1-ay-faaliyet-engeli>

Özyeğin Üniversitesinde LGBTİ+ Kulübü'nün düzenlemek istediği queer performans gecesi üniversite yönetimi tarafından iptal edilmiştir. Yönetim, kulübe etkinliği kampüs dışında yapmalarını veya performans gecesi yerine söyleşi düzenlemelerini önermiştir.³⁸ Kulüp bu gelişme üzerine davet ettiği sanatçılarla söyleşi düzenlemiştir.

Kadıköy Kaymakamlığı, İstanbul Üniversitesi Eşitlik Topluluğu'nun 16 Kasım'da göstermeyi planladığı Paris is Burning isimli belgeseli yasaklamıştır.³⁹ Kaymakamlık belgesel gösterimini, gösteri sanarken kararında “yapılacak yasa dışı gösteri esnasında kamu düzeninin ve güvenliğinin ciddi şekilde bozulacağı, terör örgütü propagandası ile provokatif eylemlerin yapılacağı ve suç işleneceğine dair kuvvetli delil ve bilgiler elde edildiğini” iddia etmiştir. Kaymakamlık kararı internet sitesinde yayınladığı basın açıklaması ile duyurmuştur.⁴⁰

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sinema Kulübü'nün 20 Kasım Nefret Suçu Mağduru Transları Anma Günü kapsamında So Pretty isimli filmin gösterimi üniversite yönetimi tarafından engellenmiştir. Kulüp, bu gelişme sonrasında Boys Don't Cry isimli filmi göstermek istediğini iletmişse de kulübe herhangi bir cevap verilmemiştir.⁴¹

Erciyes Üniversitesi Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi'nin planladığı “Toplumsal Cinsiyet ve Spor” etkinliği, LGBTİ+ karşıtı söylemlerle hedef gösterilmesi üzerine okul yönetimi tarafından iptal edilmiştir.⁴²

Boğaziçi Direnişi sırasında polis müdahalesi nedeniyle yapılan protestolarda gözaltına alınan kişilerin cezalandırılması talebiyle açılan davada, öğrenciler beraat etmiştir. Bu dava; İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianamede “uyarılara rağmen” gökkuşağı bayrağının kaldırılmadığının belirtilmesi nedeniyle kamuoyunda “gökkuşağı davası” olarak bilinmektedir. Duruşma savcısı, öğrencilerin cezalandırılmasını isteyerek karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Halihazırda İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin kararı beklenmektedir.⁴³

38 <https://www.unikuir.org/haberler/ozyegin-universitesi-kendi-onay-verdigi-etkinligi-34-kampus-uygun-olmadigi-34-icin-iptal-etti-15-10-2022>

39 <https://www.unikuir.org/haberler/kaymakamik-universiteli-lgbti-toplulugunun-film-gosterimini-yasakladi-16-11-2022>

40 <http://www.kadikoy.gov.tr/basin-aciklamasi-15>

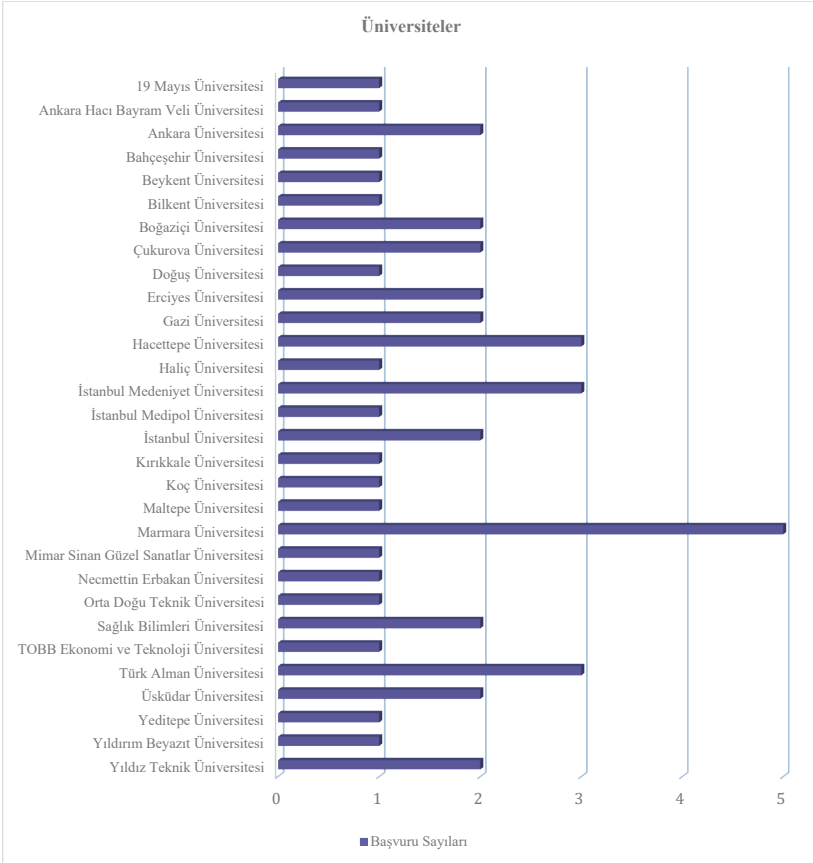
41 <https://susma24.com/so-pretty-filminin-gosterimine-yasak/>

42 <https://kaosgl.org/haber/erciyes-universitesi-kendi-kadin-etkinligini-iptal-etti>

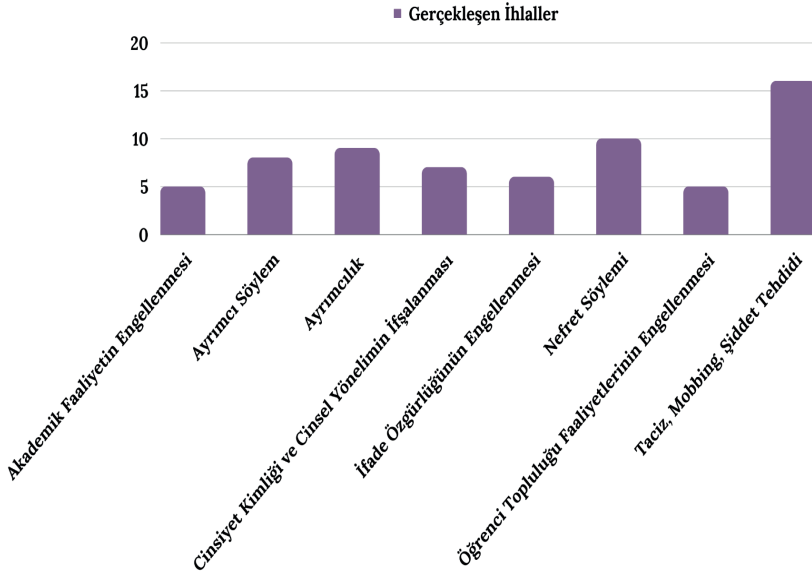
43 <https://www.unikuir.org/haberler/gokkusagi-bayragi-davasinda-bogazicili-ogrenciler-beraat-et-ti-29-12-2022>

3. Üniversitelerde Ayrımcılık ve Hak İhlali Raporlama Formu Verileri Analizi

Ocak 2022 tarihinde erişime açılan form üzerinden üniversitelerde LGBTİ+ haklarına dair hak ihlalleri toplanmıştır. Adana, Ankara, İstanbul, Kayseri, Kırıkkale, Konya, Samsun'da bulunan toplam 30 farklı üniversiteden 49 kişinin bildirdiği hak ihlalleri raporlanmıştır.

Gerçekleşen ihlallerle ilgili yanıtların ardından üniversitelerde gerçekleşen ihlaller 8 başlıkta toplanmıştır.

Akademik Faaliyetlerin Engellenmesi başlığı altında raporlanan 5 kişiden sağlanan veriye göre öğrenciler, LGBTİ+ ve toplumsal cinsiyet konulu tez ve ödev çalışmaları sırasında akademisyenler ya da üniversite yönetimi tarafından engellendiklerini veya caydırmalarla karşılaştıklarını ifade etmiştir.

Ayrımcı Söylem başlığı altında raporlanan 5 kişiden sağlanan veriye göre öğrenciler, akademisyenlerin ve öğrencilerin derslerde LGBTİ+fobik ve ayrımcı söylemlerde bulunduğunu ifade etmiştir. Ayrımcı söylemde bulunan öğrenciler olduğunda ise akademisyenlerin bu söylemleri desteklediği belirtilmiştir.

Ayrımcılık başlığı altında raporlanan 9 kişiden sağlanan veriye göre, LGBTİ+'lar üniversitelerde cinsel kimlik ve yönelimleri sebebiyle ayrımcı uygulamalara maruz bırakılmaktadırlar.

Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelimin İfşalanması başlığı altında 7 ihlal raporlanmıştır ve bu ihlallerin 4'ü yurtlarda gerçekleşirken, 3'ü derslerde gerçekleşmiştir.

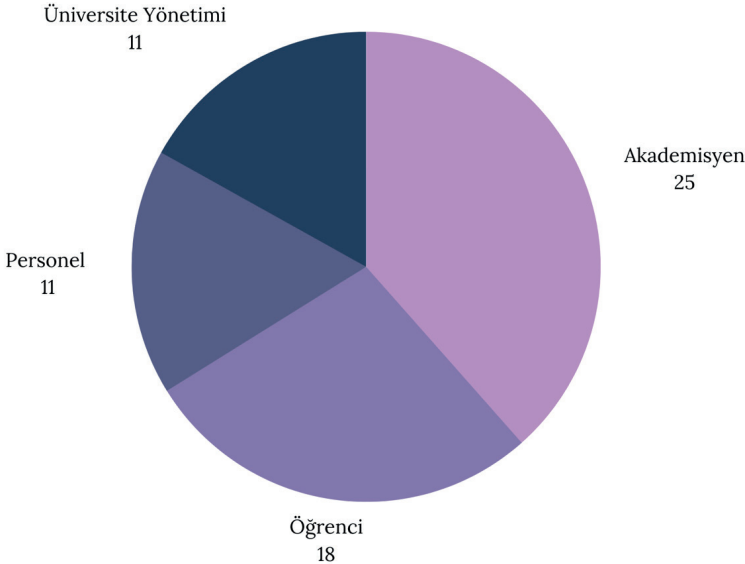
İfade Özgürlüğünün Engellenmesi başlığı altında 6 ihlal raporlanmıştır. Bu ihlallerin hepsinde ihlalin akademisyenler tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

Nefret Söylemi başlığı altında raporlanan 10 kişiden sağlanan veriye göre üniversitenin her kademesinden mensubun LGBTİ+'lara yönelik nefret söyleminde buldukları ifade edilmiştir.

Öğrenci Topluluğu Faaliyetlerinin Engellenmesi başlığı altında 5 ihlal raporlanmıştır. LGBTİ+ öğrencilerin düzenledikleri etkinliklerde üniversite yönetimi tarafından engellemeler, iptallerle karşılaşmış, resmi topluluk kurmaya yönelik yazılı dilekçeyle yapılan talepler reddedilmiştir.

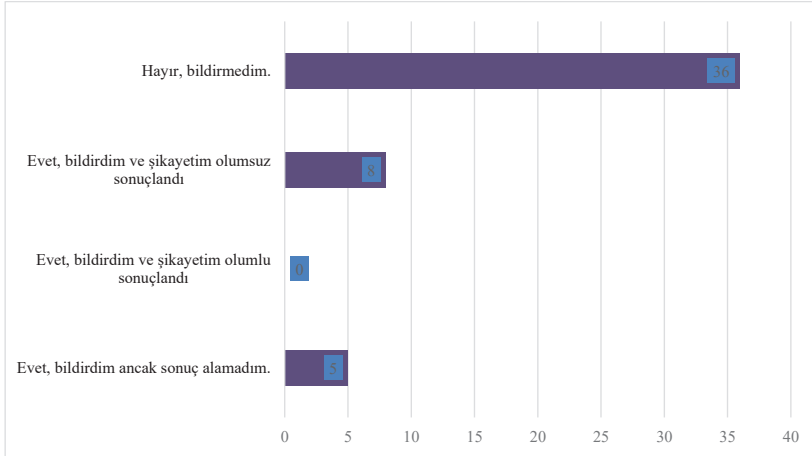
Taciz, Mobbing ve Şiddet Tehdidi başlığı altında 16 ihlal raporlanmıştır. Bu ihlallerin 2'si akademisyene yönelik mobbing; 3'ü fiziksel şiddet; 5'i cinsel taciz, 3'ünün sözlü taciz ve 3'ünün fiziksel şiddet tehdidi olduğu hak sahipleri tarafından belirtilmiştir.

İhlallerin üniversitenin hangi mensupları tarafından gerçekleştirildiğine dair bulgular aşağıda verilmiştir.

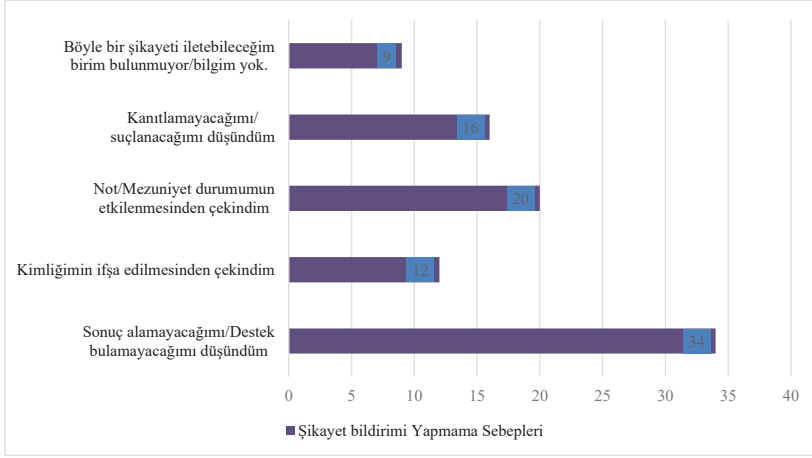
49 kişiden sağlanan verilere bakıldığında hak ihlallerine neden olan üniversite mensupları sırasıyla akademisyenlerden (25), öğrencilerden (18), üniversite yönetimi (11) ve personel (11) olarak belirtilmiştir. Burada dikkat çeken bulgu ise Ayrımcılık başlığı altında raporlanan 9 vakanın 7'sinde ayrımcılığı uygulayan kişiler personel (öğrenci işleri, kütüphane, yemekhane, yurtlar, güvenlik personeli vb.) iken 3'ünde üniversite yönetimidir.

Yaşanan ihlallerin bildirilmesine dair sorulan soruya gelen yanıtlar şu şekildedir:

49 kişinin 36'sı yaşadıkları olaylara dair bir bildirimde bulunmamışken bildirimde bulunan 13 kişinin 8'inin şikayetlerinde süreç aleyhlerinde sonuçlanmış, 5'inin ise lehine sonuçlanmıştır. Yanıt veren kişilerden hiçbiri bildirim yaptığı konuda olumlu sonuç aldığını belirtmemiştir.

Yaşanan ihlallere karşı bir bildirimde bulunmama sebepleri şu şekildedir:

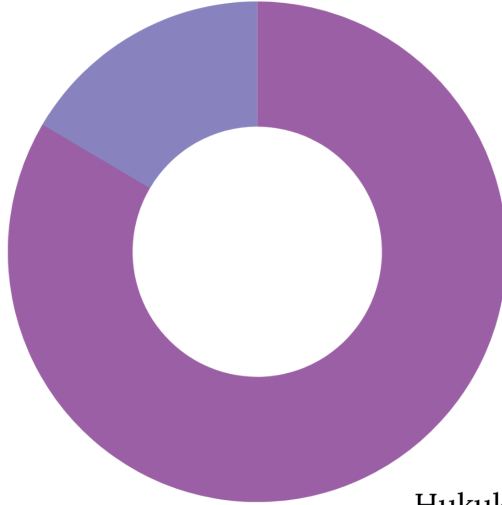
Üniversitelerde hak ihlallerine ve ayrımcılığa maruz bırakılan LGBTİ+'ların 34'ü sonuç alamayacağını/destek bulamayacağını düşündüğü için bildirim yapmadığını belirtirken; 20'si not/mezuniyet durumumun etkilenmesinden çekindiğini; 16'sı yaşanan ihlali kanıtlayamayacağını/suçlanacağını düşünmüş; 12'si kimliğinin ifşa edilmesinden çekindiğini ve 9'u bir şikayeti iletebileceği birim bulunmadığını ifade etmiştir. Burada dikkat çeken bulgu ise şikayet konusu ne olursa olsun üniversitelerdeki LGBTİ+'ların şikayet etmesine engel olan en büyük sebep, şikayetlerine dair sonuç alamayacaklarını ve bu süreçte destek bulamayacaklarını düşünmeleridir.

Şikayet bildirimini yapmama sebepleri ve maruz bırakılan ihlal ve ayrımcılıklara bakıldığında ise özellikle taciz, mobbing, şiddet tehdidi ve üniversite yönetimi ile akademisyenlerin dahil olduğu ihlallerde karşımıza net bir tablo çıkmaktadır. Taciz, mobbing ve şiddet tehdidinde maruz bırakılan LGBTİ+'lar şikayette/bildirimde bulunmama sebepleri olarak üç ana sebebi işaret etmiştir: Şikayetlerini iletebileceği birim bulunmaması, yaşanan ihlali kanıtlayamayacağını ya da suçlanacağını düşünmek; sonuç alamayacağını/destek bulamayacağını düşünmek. Üniversite yönetiminin ya da akademisyenlerin sebep olduğu ayrımcılık ve hak ihlallerinde ise not/mezuniyet durumumun etkilenmesinden çekindiği için şikayette/bildirimde bulunulmaması da öne çıkmaktadır.

4. Hukuki ve Akademik Destek Verileriyle 2022 Yılında Gerçekleşen Ayrımcılık ve Hak İhlalleri

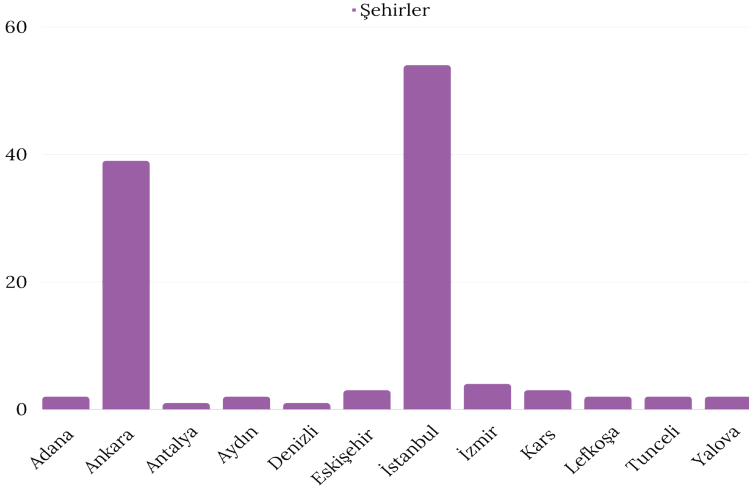
Ocak 2022 ve Aralık 2022 ayları arasında ÜniKuir Derneği'ne yapılan 178 hukuki destek başvurularından 96'sı; 262 akademik destek başvurusundan 19'u üniversitelerde LGBTI+'lara yönelik hak ihlali ve ayrımcılık içermektedir.

Akademik Destek
19

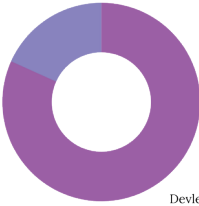
Hukuki Destek
96

115 başvuru sırasıyla en çok İstanbul, Ankara ve İzmir'den gelmektedir. Bu şehirlerin yanı sıra başvuruların alındığı 12 şehrin dağılımı şu şekildedir:

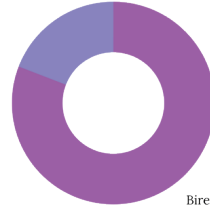
Raporlanan hak ihlallerinin gerçekleştiği üniversitelerin dağılımına bakıldığında devlet üniversitelerinden 94 başvuru, vakıf üniversitelerinden 21 başvuru alınmıştır. Gelen 115 başvurunun 93'ü bireysel başvuru statüsündeyken, 22'si üniversitelerdeki LGBTİ+ topluluklarından gelmiştir.

Vakıf Üniversitesi
21

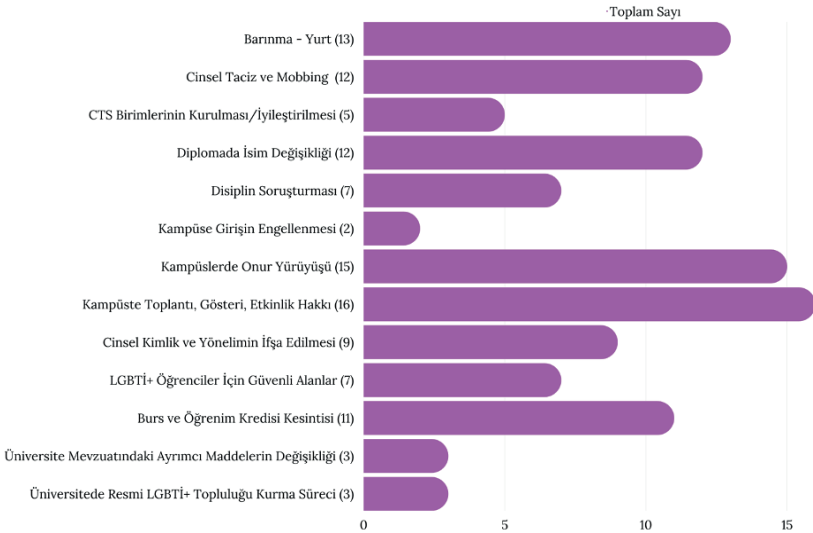
Devlet Üniversitesi
94

Topluluk Başvurusu
22

Bireysel Başvuru
93

Ocak 2022 tarihinden itibaren ÜniKuir Derneği'ne ulaşan destek başvurularından üniversitelerde LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali ve ayrımcılık içeren başvuruların konu dağılımı şu şekildedir:

Vaka izlemede de görüldüğü gibi LGBTİ+ öğrenciler, 2022 yılında en çok örgütlenme özgürlüğü, toplantı (etkinlik) ve gösteri yürüyüşü özgürlüğünü kısıtlayan ya da engelleyen durumlara, haklara ve hukuki sürece dair bilgilendirme talep etmiş ve dava takibi için destek istemişlerdir. Bu bağlamda hukuki destek talepleri arasından Kampüste Toplantı, Gösteri, Etkinlik Hakkı, Kampüslerde Onur Yürüyüşleri, Burs-Öğrenim Kredi Kesintisi, Disiplin Soruşturması öne çıkmaktadır.

Kampüste toplantı, gösteri ve etkinlik hakkına dair ihlalleri, LGBTİ+ topluluklarının ya da toplumsal cinsiyet üzerine atölye, etkinlik düzenlemek isteyen öğrenci topluluklarının etkinliklerinin zorlaştırılması, engellenmesi ya da iptali olarak görülmektedir. Üniversitelerde örgütlenme özgürlüğünün engellenme pratiklerinde disiplin soruşturmaları da önemli bir yere sahiptir. Disiplin soruşturmalarına dair alınan başvurulardan 5'inin üniversite yerleşkesinde ya da kampüs dışında gösteri ve yürüyüşe katılma, 2'si sticker/broşür yaygınlaştırma sebebiyle açılan soruşturmalar olduğu raporlanmıştır. Engellenen veya yaptırıma maruz bırakılan faaliyetlerin

hiçbiri yasalara aykırı, nefret içerikli ya da saldırgan değildir. Dolayısıyla barışçıl savunuculuk faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, örgütlenmenin güçlendirilmesi ve protesto hakkının kullanılması açısından hukuki ve meşru olmayan müdahalelerde bulunulduğu anlaşılmaktadır.

ÜniKuir Derneği'ne gelen destek verileri incelendiğinde ortaya çıkan en önemli bulgu ise gerçekleşen bir hak ihlalinin çoğu zaman başka bir hak ihlalini ya da ayrımcılığı yaratmasıdır. Üniversitelerde öğrencilerin etkinliklerinin yoğunlaştığı aylar ile Mayıs-Haziran aylarında artan toplantı ve gösteri yürüyüşüne dair başvuruları, disiplin soruşturmaları takip etmiştir. Temmuz ayından itibaren ise Burs ve Öğrenim Kredisi kesintisine dair başvurular yoğunlukta olmuş, son olarak kasım ayı ile birlikte kampüslerde gerçekleşen Onur Yürüyüşlerine katılan öğrencilere yönelik açılan davalar öne çıkmıştır. Böylece hak ihlallerinin sistematikleştiği, farklı etkiler bırakacak ve sonuçlar doğuracak biçimde çeşitlendirildiği ve şiddet halini aldığı görülmektedir.

Vaka izlemesinde öne çıkan "Ayrımcı Muameleye ve Şiddete Maruz Kalmama Hakkı"nda bahsedilen konuların kapsamı ise destek başvurularıyla daha geniş bir çerçeveden görülebilir. Üniversitelerde barınma ve yurt konusunda gelen başvurularda cinsel kimliği ya da cinsel yönelimi sebep gösterilerek yurtlarda tehdit, taciz ve şiddete maruz bırakılma, uzaklaştırma cezası ya da yurt ile ilişik kesilmesi gibi ihlallerle karşılaşmıştır. Yine bu hak ihlallerinin örgütlenme özgürlüğü ya da toplantı, gösteri ve yürüyüş hakkının kullanımı nedeniyle yaşandığı raporlanmıştır.

Üniversite mevzuatındaki ayrımcı maddelerin değişikliği konusunda gelen başvurulardan ikisi diploma ve ders sisteminde atanmış isim değişikliği üzerineyken biri yurt yönetmeliğine dairdir. Üniversitelerin yayımladığı diploma yönergelerinde, mezunlarının nüfus kayıtlarında gerçekleşen değişiklikler nedeniyle diplomanın güncel kayıtlara göre yeniden düzenlenmeyeceğine dair hükümler olması LGBTİ+'ların özel hayata saygı hakkını ihlal etmektedir. Bu durumda kişiler mahkeme kararıyla isimlerini, cinsiyet hanelerini ve diğer bilgilerini her türlü resmî belgede değiştirebilirken diplomalarını değiştirememektedir. Böylece diplomanın kullanıldığı ve ibraz edildiği her yerde kişisel özel hayatlarına dair bilgileri rızası dışında ifşa etmek zorunda kalmaktadır. Yaşanan bu sorun nedeniyle farklı üniversitelerden 12 kişi diplomada sürecine dair destek istemiştir. Yine yoklama listelerinde, ödev listelerinde, üniversitelerin kullandığı internet tabanlı sistemlerde, elektronik posta adreslerinde kişilerin gerçek

isimleri yerine kimlikte yazan atanmış isimlerinin kullanılması benzer hak ihlallerine sebep olmaktadır. Ayrıca son dönemde üniversitelerin barınma yerlerine ilişkin kuralları düzenleyen yönetmeliklerde ve diğer mevzuatta hak ihlali yaratma potansiyeli oluşturan değişikliklerin yapıldığı bilinmektedir. Örneğin ODTÜ Yurt Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle⁴⁴ öğrencilerin protestolara katılması ve üniversite yönetimini eleştirilmesi yurttan çıkarma sebepleri arasına eklenmiştir. Bu değişiklik nedeniyle ifade özgürlüğü ya da toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü ihlal edilen öğrencilerin, bunların yanı sıra barınma hakkının, hatta eğitim hakkının ihlal edilmesi gündeme gelebilecektir.

5 LGBTİ+ topluluğuna üniversitelerindeki CTS Birimlerinin iyileştirilmesine ya da birimlerin kurulmasına dair bilgilendirme ve savunuculuk desteği sağlanmıştır. Raporlanan cinsel taciz ve mobbing aktarımlarından 7'si Akademik Destek kapsamında yapılan görüşmelerde paylaşılmıştır. Kişiler, görüşmeler sırasında üniversitelerinde yaşadıkları cinsel taciz ve mobbing gibi şiddet biçimlerini aktarmış ve bunlara karşı başvuru mekanizmaları, psikososyal destek gibi konularda destek talep etmişlerdir. Akademik Destek kapsamında iletişime geçen 5 akademisyen ve 2'i öğrenci ise derslerde yaşanan ihlal, cinsel kimliğin ifşası, LGBTİ+ öğrencilere yönelik zorbalık ve nefret söylemine karşı neler yapılabileceğine, dersler sırasında ve kampüste LGBTİ+ öğrenciler için güvenli alanın nasıl sağlanabileceğine dair destek istemişlerdir.

Üniversite mevzuatlarında LGBTİ+ kapsayıcı maddelerin olmayışı, taciz ve şiddet ile mücadelenin kurumsallaşmasındaki eksiklikler cinsel taciz ve şiddete maruz bırakılmayı, yurt ve diploma süreçlerinde yaşanan ihlalleri doğurmaktadır.

⁴⁴ <https://www.diken.com.tr/odtude-yeni-yurt-yonetmeliği-ogrenciler-kayyimin-insafına-kaldi/>

5. LGBTİ+ ÖĞRENCİLERİN GÖZÜNDEN ÜNİVERSİTELERDE 2022 YILI

Raporda LGBTİ+ öğrencilerin deneyimlerine de yer vermek amacıyla hak sahipleriyle Aralık ayında odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Ankara, Antalya, Aydın, İstanbul, İzmir, Mardin, Muğla, Sakarya, Yalova'da bulunan toplam 14 üniversiteden 15 öğrenciyle gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinde kampüslerde öğrencilerin düzenledikleri etkinlikler; disiplin soruşturmaları, burs ve kredi kesintileri ya da yurttan atılma; üniversite yönetmelikleri ve uygulamalar, öğrenciler dışındaki üniversite mensuplarıyla (özel güvenlik, idari personel ya da hizmet sağlayan kişiler vb.) ilişkilere ve tutumlarına dair sorular sorulmuştur.

5.1. Topluluk Faaliyetleri Etkinlik ve Toplantı Düzenleme

LGBTİ+ öğrencilere düzenledikleri etkinliklerde kampüsü kullanabilme durumları ve etkinlikler için üniversitenin ilgili birimlerinden alınması gereken izinlerin işleyişine dair yöneltilen ilk soruda, sadece 3 üniversiteden öğrenciler 2022 yılında büyük ölçüde sorun yaşamadıklarını belirtmiştir. İstanbul Teknik Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesindeki öğrenci topluluklarının resmi statüsünün olmasının burada etkili olduğu vurgulanmıştır. 8 öğrenci ise üniversite yönetiminin tutumları sebebiyle kampüs dışında etkinlik düzenlediklerini; 3 öğrenci hem kampüste hem de kampüs dışında etkinlik düzenlediklerini; 1 öğrenci ise hiçbir şekilde etkinlik düzenleyemediklerini ifade etmiştir.

“Biz kampüste etkinlik yapamıyoruz genelde. Bir kez Onur Pikniği düzenlemiştik, Onur Yürüyüşü yapamayacağımız için. Onda da özel güvenlik görevlileri peşimizden ayrılmadılar.”

İlgaz, Ege Üniversitesi Öğrencisi

“Kampüsü öğrenciler genel olarak özgürce kullanamıyor, o yüzden kampüse yakın bir kafede buluştuk bu yıl. Onu da polis bastı.”

Çiğdem, İstanbul Üniversitesi Öğrencisi

“2020’de LGBTİ+ Hakları İnsan Haklarıdır diye ılımlı bir bildiri yayınlamıştı, sonrasında bildiri yayınlayan kulüp hedef gösterildi, rektörün de onlara karşı ayrımcı ifadeleri oldu. Sonrasında kampüs içinde bir araya gelip, görünürlük sağlanabilecek bir etkinlik yapılamadı. Böyle bir durum hayal ettiğimde, büyük bir ihtimalle şiddete maruz kalacağımızı düşünüyoruz.”

Mardin Üniversitesinden bir öğrenci

15 öğrencinin 7’si etkinliklerini gerçekleştirebilmek için akademisyenlerden destek alabildiğini, ancak bunun da akademisyenin bağlı olduğu fakülte ve bölüme göre değişkenlik gösterdiğini belirtmiştir. Ancak 12 öğrenci, üniversitelerinde bulunan diğer toplulukların etkinlik düzenlerken bu tür sorunlar yaşamadıklarını ya da ırkçı, gerici ve kutuplaştırıcı söylemleri olan grupların kolaylıkla etkinlik düzenleyebildiğini, bir araya gelebildiğini belirtmiştir.

“Kampüste karşıt gruplar, ülkücüler vs. sorun yarattığından kampüs dışında etkinlik yapıyoruz. Onlar ise etkinlik yapmakta zorlanıyor. Kampüs dışında da yüzde yüz güvendedeyiz diyemeyiz.”

E., Akdeniz Üniversitesi Öğrencisi

Kampüs içinde etkinlik ve buluşmalar düzenleyebilen öğrenciler ise bu etkinlikler sırasında etkinlik izni için hazırlanan dilekçelerin cevapsız bırakılması; afişlere izin verilmemesi ya da müdahale; etkinlik için yer sağlanmaması; etkinliğe gelecek katılımcı ve kişi listelerinin istenmesi ve detaylı incelemeye tabii tutulması; topluluklara, etkinlik duyurularına ve içeriklerine sansür ve otosansür gibi çeşitli engellemelerle karşılaştıklarını paylaştılar.

“Diğer kulüplerin dilekçeleri bu kadar özenli olmazken biz yazım hatası, zamanından çok önce dilekçe vermek gibi şeyler yapıyoruz sıkıntı çekmemek için”

Alp, İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrencisi

“2022 Bahar döneminde birçok topluluğun katılımıyla film festivali düzenlendi. 3-4 topluluk birleşip film gösteriyordu. Çim alanda projeksiyonlar, yüzlerce insanla film festivali yapıldı. Biz de QueerDeer, Kadın Çalışmaları ve Vegan topluluğu olarak film göstermek istedik ve 1 ay öncesinden dilekçeyi verdik. Ama imza atacak kişinin okulda olmadığını sebep göstererek bizim etkinliğimiz engellendi. Kendi istedikleri yere kadar müsemma gösteriyorlar.”

Bebil, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

“Çoğu noktada doğrudan müdahale yerine çeşitli gerekçelerle sansüre maruz kalıyoruz ancak bazı şeyleri filtreden geçirerek etkinlikleri hayata geçiriyoruz.”

Şilan, Muğla Üniversitesi Öğrencisi

“Pandemi başında, online ders alırken tüm öğrenci topluluklarından tanıtıcı bir video istediler. Biz vaktinde yapıp gönderdik ancak asla yer verilmedi. Arşivde duruyor ancak kullanmadılar, sansürlediler. Yeni topluluklar kurulduğu için bu yıl benzer bir video için yeniden çağrı yaptılar. Biz de arşivi ve sansürü hatırlatarak, bize yer vermelerini istedik. Çünkü görünürlük önemli ve resmi topluluk olarak o tanıtım videosunda yer almak hakkımızdı. ‘Siz bize video göndermediniz, öyle bir video yok’ dediler.”

Melis, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

Kampüslerde güvende hissetmeyen ya da güvenlikler tarafından taciz edilen 8 LGBTI+ öğrenciden 7’si etkinlikleri ve buluşmaları kampüs dışına taşındığında da çeşitli saldırılar, sözlü taciz ve fiziksel şiddete maruz bırakıldıklarını ifade etmiştir. Üniversitelerdeki LGBTI+ öğrenciler, yaşanan engellemeler ve zorlukların topluluk faaliyetlerine ve motivasyonlarına etki ettiğini belirtmiştir.

“Bu sene yaşanan olaylardan sonra hem kulübe katılım konusunda hem de etkinliklere katılımlarda sayı biraz düştü, tehdit ve baskılardan ötürü.”

Alp, İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrencisi

“İnsanların güvenliğini sağlamak ve verdiğimiz mücadele arasında bir denge kurmak çok zor oluyor.”

Çiğdem, İstanbul Üniversitesi Öğrencisi

15 öğrenci arasında sadece iki öğrenci üniversitesinin tutumunun 2022 yılına kadar olumlu olduğunu ancak bu yıl yaşanan gelişmelerle değişiklikler olduğunu ifade etmiştir.

“Bu yıl 20 Kasım için bir anma köşesi hazırlamıştık. Güvenlik, oradaki materyallerin fotoğraflarını çekti. Daha önce böyle bir şey yaşamamıştık. Biz de bu durumu etkinlik ofisiyle görüştük, bir daha olursa bize yönlendirin dediler. 1 Aralık için de okulda stant açtık. O stantta broşürler, rozetler, bayrak vs vardı. Ama kondom dağıtmamıza izin vermediler.”

Buğra, Koç Üniversitesi Öğrencisi

“İlk kez bu yıl bir etkinliğimize izin verilmedi. Davet ettiğimiz kişilerin sayısının belirsiz olması ve ilettiğimiz örnek videolara baktıktan sonra etkinliği uygunsuz bulduklarını iletiler. Gidip konuştuğumuzda, hangi öğelerin uygunsuz bulunduğu tarafımıza çok net bildirilmedi. Açıklama almak için dilekçe yazdık, sonrasında cevap alamadık. Tekrar hatırlatma yaptık ve ghostlandık. Ekim ayında yaşandı bu olay ve Aralık ayında hala bir yanıt alamadık. Bu Performans Gecesi’nden sonra ekstra bir mercek altında olduğumuzu söyleyebilirim.”

R., Özyeğin Üniversitesi Öğrencisi

2022 yılında üniversite yönetimlerinin değişen uygulamalarından en dikkat çekenini ise film gösterimlerinin engellenmesi, sansüre uğraması, etkinlik öncesinde detaylı özetin istenmesi ya da izin sürecinde, üniversite yönetiminin LGBTİ+’lara yönelik ayrımcı söylemlerin kullanıldığını bulgusudur.

“Dönersen Islık Çal filmini izleyecektik. İzin istediğimizde, filme dair birçok soru sordular. Biz de filmin Kültür Bakanlığı tarafından desteklenmiş olduğunu söyledik, buna dair resmi yazı istediler. Resmi bir yazı bulduk; ancak o şekilde izin verdiler. İlk kez böyle bir şeyle karşılaştık.”

Yalova Üniversitesi'nden bir öğrenci

“Aşk Büyü vs. filminin gösterimini yapmak istediğimizde ilk kez filmin özetini istediler. Dilekçemizde filmin adını ve kuir bir film olduğunu açıklamıştık ancak özet hiçbir zaman dilekçeye dahil değildi.”

Melis, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

“Filmlerde LGBTİ+ görünürlüğü olumsuz bir yönde eleştirerek ‘normalleştirildiğini’ söylediler”

Şilan, Muğla Üniversitesi Öğrencisi

5.2. LGBTİ+ Öğrencilere Yönelik Disiplin Soruşturmaları, Burs ve Öğrenim Kredisi Kesintileri

Görüşmeye katılan 15 öğrenciden sadece 2'si yıldırma, soruşturma, ceza gibi uygulamalara maruz bırakılmadıklarını iletirken diğer 13 öğrenci aksi yönde çeşitli deneyimlerini aktardılar. 8 öğrenci üniversite yönetimi tarafından soruşturma açılmasının ve burs kesintilerinin tehdit olarak kullanıldığını ifade ederken, 11 öğrenci topluluk faaliyetlerinin yapılmasına yönelik yıldırma ile karşılaştıklarını ifade etmiştir.

5 öğrenci kampüs dışında katıldıkları Onur Yürüyüşü, Feminist Gece Yürüyüşü gibi yürüyüşlerden ötürü öğrencilerin bursların kesildiğini ve yurttan atıldığını belirtmiş; 3 öğrenci ise üniversitedeki topluluk faaliyetleri sebebiyle soruşturma geçirdiklerini ifade etmiştir. Bu tür fişleme, yıldırma ve cezalandırmaya yönelik uygulamalar sebebiyle üniversitelerde LGBTİ+ öğrencilerin topluluklara katılmadıkları, etkinliklere katılmakta çekimser oldukları, ilerleyen yıllardaki iş hayatlarında sorun yaşayacakları endişesi taşıdıkları da öğrencilerin vurguladıkları noktalardan olmuştur.

“Topluluğa gelenlere sticker dağıtıyorduk ama biz yapıştırmıyorduk. Sticker alanlardan biri stickerı yapıştırırken güvenlik görmüş ve bu eylemin topluluğun kapatılmasına kadar gidebileceğini söylemişler. Bunun sonucunda da topluluk üyelerinin kimlik fotoğrafları çekildi.”

Bebil, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

“Kulüpler şenliğinde biz de kondom dağıtıyorduk. Her kulüp aslında kendilerine göre bir şey dağıtıyor. Güvenlikler geldi ve kondom dağıtamayacağımızı söyledi. Standdaki kişiler bunu duymamış ve kondomlar masanın üzerinde kalmış. Gelip geçenler de almaya devam ediyorlardı. Standın kapanmasını mı göze alacağız yoksa kondomları kaldırıp daha fazla kişiye ulaşmayı mı hedeflediğimizi tartıştık, kondomları kaldırdık. Bir arkadaşımızı güvenliğe gidip bir sürü topluluğun başka şeyler dağıttığını, ama sadece bizim engellediğimizi söylediğinde güvenlik amiri geldi ve şu an disiplin soruşturması açılacağı konuşuluyor.”

Alp, İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrencisi

“2022 Bahar döneminde Kadın Hakları Kulübü’nün afişinde LGBTİ+ geçtiği için sivil polisler ve ÖGB, standı gelip afiş asamayacağımızı söylediler. Oysa afiş için onay almıştık, ama kabul etmediler. Diğer kulüplerin de afişlerinin onaylı olmadığını söylediğimizde ‘sizininki farklı’ dediler. Her kulübe aynı şekilde yaptırım uygulanmayacaksa afişini kaldırmayacağımızı söylediğimizde danışman hoca arandı ve kulübün gün içerisinde kapatılacağı söylenerek tehdit edildi. Direkt disiplin soruşturmasından ziyade bunu tehdit olarak kullanmak ve fişleme ile karşılaşılıyor.”

Serhat, Marmara Üniversitesi Öğrencisi

5.3. Üniversite Yönetmeliklerinde ve Uygulamalarda LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılık

15 öğrenciden sadece 2’si LGBTİ+’lara yönelik dolaylı ayrımcılığa sebep olabilecek yönetmelik ya da uygulamalarla karşılaşmadıklarını, aksine üniversitelerinde ayrımcılık karşıtı ve eşitliği gözetilen mevzuat ve uygulamaların yerine getirildiğini belirtmiştir. 13 öğrenci ise yurtlar, derslikler, kampüs girişleri, cinsel taciz birimleri olmak üzere üniversitenin çeşitli yerlerinde maruz bırakıldıkları ayrımcılık içeren uygulamalardan bahsetmiştir.

Trans öğrencilerin yurt, öğrenci misafirhanesi gibi barınma hizmetinden faydalanmadığını söyleyen 12 öğrenci olmuş; aynı zamanda kadın yurtlarında kuralların daha sıkı olduğu, sürekli denetim ve kontrolün olduğu ifade edilmiştir.

“Sürekli uyarılara ve suçlayıcı söylemlere maruz kalıyoruz. Birkaç ay önce cinsel bir birliktelik yaşadıkları iddiasıyla yurttan atılan iki kişi olduğunu öğrendik. Bu olayın ardından temizlik görevlileri sürekli bu konuda uyarılarda bulunmaya başladı.”

Şilan, Muğla Üniversitesi Öğrencisi

“Bu sene içinde ‘kız’ öğrenci yurtlarında ve evlerinde kadın atanan öğrencilerin ‘düzgün’ giyinmeleri ve ‘açık’ giyinmemelerinin istendiği uyarılar asıldı”

Melis, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

5.4. LGBTİ+ Öğrencilerin İdari Personel ve Güvenlik Görevlileri ile İlişkileri

Kampüslerdeki özel güvenlik, idari personel ya da hizmet sağlayan kişilerle iletişimlerinde LGBTİ+ öğrencilerin maruz bırakıldığı ayrımcılık ya da şiddet pratiklerine dair sorulan soruda sadece 2 öğrenci üniversitelerinde bu tür bir ihlal yaşamadıklarını belirtirken, 13 öğrenci çeşitli deneyimlerini paylaşmışlardır.

Uyum sürecindeki trans öğrencilerin ve nonbinary öğrencilerin kimlik kartlarındaki fotoğraflar sebep gösterilerek kampüslere girişlerinin engellenmesi ya da güvenlik tarafından zorlaştırılması; etkinlikler sırasında LGBTİ+ öğrencilerin taciz edilmesi ya da fişlenmesi; bir taciz ya da şiddet durumunda güvenlik görevlilerin şiddete maruz bırakılan ya da şikayetçi öğrenci LGBTİ+ olduğu gerekçesiyle görevini yerine getirmemesi gibi deneyimler aktarılmıştır. Üniversitelerin psikososyal destek birimindeki görevli ve uzmanların, öğrenci işleri, kütüphane gibi birimlerde çalışan personelin LGBTİ+ öğrencilere yönelik ayrımcı ve olumsuz tutumları ifade edilmiştir.

“Kapıdan girerken bazen sorun yaşanabiliyor. Kimlik kartımdaki isim ve fotoğraf ile benim görünüşümü uyumlu bulmayabiliyorlar. Ya da tuvalet kullanımında diğer öğrencilerden burası “kadınlar tuvaleti” gibi uyarılar alabiliyorum.”

E., Akdeniz Üniversitesi Öğrencisi

“Spirit Day için tek bir pankart hazırladık ‘Burada lubunyalı vardır’ yazıyordu ve kampüste fotoğraf çekileceklerdi. Biz de fotoğrafları instagram sayfamızda paylaşacaktık. Rektörlüğün önünde fotoğraf çekilmek istediklerinde güvenlik görevlileri gelip engellemiş; ad soyad ve öğrenci numarası sormuşlar.”

Aydan, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

“Bazı etkinliklerde polis ÖGB ile birlikte etkinlik kampüs içindeyse kapıya kamera koyup, etkinliğe gelenleri kayıt altına alıyordu.”

Serhat, Marmara Üniversitesi Öğrencisi

“Kütüphanede kadın atanacak iki kişi öpüştüğü için kütüphaneden çıkarıldılar. Ancak bir kadın ve bir erkek öpüştüğünde bu hiç sorun olmamıştı. ‘Şu lezbiyen sapkınları uyarsam bana saldırırlar mı’ dedi görevli. Kütüphanede yaşanan olay üzerine müdürle görüştüğümüzde iletişimimiz pozitifti ama bu görevliye bir yaptırım ya da uyarı olmadı. Okuldaki güvenlik açıkça bazı grupları kayırıyor”

Melis ve Bebil, Hacettepe Üniversitesi Öğrenciler

5.5. LGBTİ+ Öğrencilerin Akademisyenler ile İlişkileri

Akademisyenlerle iletişimlerinde, dersler sırasında hak ihlali, nefret söylemi, zorbalığa sessiz kalınması vb. durumlarla karşılaşarak karşılaşmadığına dair yöneltilen soruda sadece 2 öğrenci üniversitelerinde akademisyenlerle olan iletişimlerini son derece olumlu olarak tanımlarken, 11 öğrenci durumun bölümlere ve fakültelere göre değişkenlik gösterdiğini, 2 öğrenci ise akademisyenlerin derslerde açıkça LGBTİ+'lara yönelik nefret söyleminde bulduklarını ifade etmiştir. Benzer şekilde sadece 2 öğrenci ders izlencelerinde toplumsal cinsiyet, queer teori, cinsiyet ve cinsellik çalışmaları konularının güncel olduğunu,

ancak 13 öğrenci bu konuda akademisyenlerin ve ders izlencelerinin güncellenmediğini, kuramların yetersiz olduğunu belirtmiştir.

LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı tutum ve nefret söylemlerinin akademisyenler tarafından üretildiği; öğrenciler tarafından üretildiğindeyse bir uyarı ya da yaptırımının olmadığını belirten öğrencilerin, aynı zamanda not ve mezuniyet durumlarının etkilenmesinden endişe ettikleri için bazı durumlarda sessiz kalmak zorunda hissettiklerini ifade etmiştir. LGBTİ+'lara karşı daha nötr bir zeminde söz üreten akademisyenlerin ise LGBTİ+ kapsayıcılık ve güncel bilgiler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları düşünülmektedir.

“Bir arkadaşım trans, ben kuir üzerine bir sunum yaptım ve sınıftaki bazı erkek öğrenciler manipüle etti sunumlarımızı. Açıkça zorbalık yaptılar ama hoca hiç yorum yapmadı, müdahale etmedi. Oysa diğer sunumlarda hep ‘Arkadaşlarımızı dinleyelim, telefonlarla oynamayalım’ diye uyarılar yapardı. Bunlara dair hocayla konuşmaya çalıştığımda diğer öğrencilerin yaptıklarının ifade özgürlüğü olduğunu söyledi.

Melis, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

“Akademisyenlerle iletişimde daha çok trans arkadaşlarımızın maruz kaldığı bir durum olan, ısrarla atanmış isimle hitap etme olayını sıklıkla duyuyoruz. Hocalarımız LGBTİ+ hakları ve homofobi/transfobi konusuna yeterince hâkim değil. Bu konuda destekleyici olan ve alanda çalışmaları olan akademisyenler olduğu gibi ayrımcı söylemler üreten ve sınıfta öğrenciler tarafından bu konuyla ilgili şakalar yapılırken sessiz kalan hocalar da var.”

Şilan, Muğla Üniversitesi Öğrencisi

“Bir gün derste bir müzisyenden bahsediliyordu. Arka sıralardan biri kendisinin eşcinsel olduğunu söyledi. Bunun üzerine hocamız ‘evet şöyle böyleymiş’ dedi. Ben ve bir kadın arkadaşım bu ifadeye tepki gösterdik. Hocaların söylemleri bazen çok fobik olabiliyor ama benim bölümümde hocalar eleştiriye açık olduğu için özür diledi.”

E., Sakarya Üniversitesi Öğrencisi

“İngilizce hazırlıkta giriş derslerinde pronounları öğreniyorlar. He/she’li bir cümle kurmaları isteniyor. Trans bir öğrenci, ‘they diye bir pronoun da varmış, nasıl kullanıyoruz bunu’ diye

soruyor. Hoca 'öyle bir şey yok, ben desteklemiyorum' diye cevap veriyor. Bahsettiğimiz trans öğrenci, kulübe başvurdu. Çeşitlilik ofisine başvurduk süreç işletmek için. Onlar da bize hak verip İngilizce Dili Merkezi Direktörü'ne (ELC) taşdıılar konuyu.

Buğra, Koç Üniversitesi Öğrencisi

Atanmış ismin ya da zamirin kullanılması mevzuatta bir hak olarak tanımlanmamış olsa da LGBTİ+ öğrenciler için eğitim hayatlarına devam edebilmeleri ve kimliklerini açıklamak zorunda bırakılmamaları gibi çeşitli sebeplerden önemli bir yerde durmaktadır. Bu durum mevzuatın, LGBTİ+'ların insan haklarını tanımak konusunda eksik ve hak ihlallerine neden olduğu örneklerden biridir.

"Hocalar atanmış ismini kullanmaya devam ettikleri için derse katılmaktan vazgeçen, kendini geri çeken, ödevlerini tartışamayan öğrenciler var."

Bebil, Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi

15 öğrenciden 9'u, toplumsal cinsiyet, queer teori ve cinsiyet/cinsellik çalışmalarına dair bir ödev, araştırma bitirme tezi ya da yüksek lisans tezi yapmak istediklerinde LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı yorumlarla çalışmak istedikleri konuya yönelik caydırma, cezalandırma, ya da başka konulara yönlendirmelerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

"Derslerimi onaylayan danışman hocam kuir içerikli bir ders aldığımda dersi onaylamayı epey geciktiriyor ve taş koymaya çalışıyor."

Aydan, Yeditepe Üniversitesi Öğrencisi

"Ben translarla ilgili bir sunum yaptım ve hocam çok baskı yaptı bu süreçte. Sunum yapmam için hocam bana çok sorunlu, transfobik bir makale gönderdi, ben de eleştirebileceksem bu sunumu yapacağımı söyledim. KAOS GL bu süreçte kaynak gönderdi, ancak hocam sunum sırasında eleştirebilmeme hiç izin vermedi."

Mardin Üniversitesi'nden bir öğrenci

“Tez için LGBTİ+ dostu ve toplumsal cinsiyet çalışan bir danışman bulmam gerekiyordu. Kendi tanıdığım hocalardan bulamadım. Diğer yüksek lisans ve doktora öğrencilerine sorduğumda bulamayacağımı söylediler. Eğer sonradan bir hocam yardımcı olmasaydı ben bölümü bıraktırdım, çünkü başka bir konuda çalışmak istemediğimi biliyordum.”

E., Akdeniz Üniversitesi Öğrencisi

Görüşmelere katılan öğrencilerin tamamı özellikle akademisyenlerin desteğini hissetmemenin ya da derslerde ayrımcı söylemlerin, nefret söylemlerinin üretilmesinin eğitim hayatlarına, üniversitelere ve gelecekteki mesleklerine dair düşüncelerine etkisi konusunda ortak söylemlerde bulunmuştur. Üniversitelerde akranlarından sonra en çok iletişim içinde oldukları akademisyenlerden yana karşılaştıkları ayrımcı tutumlar ve hak ihlallerinin, eğitim hakkına erişimlerini ve üniversitelerde özgürce söz üretme isteklerini etkilediğini belirtmişlerdir.

“Dersler sırasında söz üretilmesi gereken anlarda söz üretilmemesi önemli. Çünkü derste o söz üretilmezse, olumsuz hiçbir şey olmadığını düşünecek çok fazla insan ve yalnız hissedecek de birçok lubunya var.”

Serhat, Marmara Üniversitesi Öğrencisi

6. SONUÇ

Bu raporda ortaya konulan 2022 yılında üniversiteli LGBTİ+'lara yönelik hak ihlallerinin bireysel ya da grup düzeyinde, farklı çeşit ve yöntemlerle gerçekleştiği görülmektedir. Raporda hak ihlalleri; akademik faaliyetlerin engellenmesi, ayrımcı söylem, hizmetlere erişimde ayrımcılık, taciz, şiddet, mobbing ve özgürlüklerin kısıtlanması gibi birçok başlıkta sıralanmaktadır. Hak ihlalleri öğrenci, akademisyen, yönetici ve personel olarak farklı yetki ve sorumluluklara sahip kişilerden kaynaklı olabildiği gibi bazen de üniversiteli öğrencilerin karşılaştıkları kurumların politikalarından kaynaklanabilmektedir. LGBTİ+'ların birçoğunun hak ihlallerine karşı etkili bir mekanizma bulamadığı, bulunuyorsa bile bundan haberdar olmadığı veya çeşitli gerekçelerle bu mekanizmayı kullanmaktan geri durduğu bilinmektedir. Bu açıdan LGBTİ+ örgütlenmesi bulunan üniversitelerde örgütlenmelerin yarattığı güvenli alanın ve savunuculuk çalışmalarının sağladığı kazanımların, hak ihlallerini gidermeye ve azaltmaya yardımcı olduğu anlaşılmaktadır.

Üniversiteli LGBTİ+'ların hak ihlaliyle en sık karşılaştığı alanlardan birinin LGBTİ+'ların kimliklerini ve hak savunuculuğunu çeşitli biçim ve yöntemlerle görünür kıldığı çalışmalarının kısıtlanması veya engellenmesi olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, anayasal düzeyde koruma altına alınmış olan ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü gibi haklardan yararlanmanın hukuka, kanunlara ve evrensel ilkelere aykırı olarak imkansız haline getirilmeye çalışıldığına işaret etmektedir. Dahası 9. ODTÜ Onur Yürüyüşü örneğinde olduğu gibi hakkın kullanımına dönük birtakım müdahalelerin mahkemeler tarafından hukuka aykırı bulunmasına rağmen, üniversite yönetimlerinin ve diğer karar alıcıların tutumunda bir değişiklik olmamaktadır. Bu nedenle hukukun üstünlüğünün, anayasal devlet anlayışının ve demokratik prensiplerin ciddi bir biçimde tahrip edildiği söylenebilecektir.

Durumun yalnızca hakkın kullanılmasını engelleyecek kararlardan ibaret olmadığı; anayasal haklarını kullanmakta ısrarcı olan üniversiteli LGBTİ+'ların disiplin soruşturması, burs ve öğrenim kredisi kesintisi, davalar ile cezalandırılmak istendiği görülmektedir. Böylece anayasal

hakkını kullanan ve anayasal hakların korunmasına destek veren kişiler üzerinde baskı kurulmakta; bu kişiler arasına yenilerinin katılması açısından caydırıcı olmaya çalışılmaktadır.

Yaşanan tüm hak ihlallerine rağmen, üniversitelerdeki LGBTİ+ örgütlenmelerinin mücadele etmeye devam ettiği, savunuculuk çalışmalarını artırdığı, örgütlenme kapasitelerini güçlendirdikleri görülmektedir. Her üniversitede olmasa da LGBTİ+'larla dayanışma içerisindeki müttefiklerin bu mücadelelerinde özneleri ve topluluklarını yalnız bırakmadığını da söylemek mümkün. Biz de ÜniKuir olarak üniversitelerdeki LGBTİ+ örgütlenmeleriyle ve hak savunucularıyla birlikte öğrendiğimiz, birlikte direndiğimiz, birlikte yol yürüdüğümüz için onur duyuyoruz. Kampüslerin başta öğrenci LGBTİ+'lar olmak üzere her üniversite bileşeni için daha güvenli ve özgür olması dileğiyle!

7. TAVSİYELER

A. Üniversite yönetimlerine ve mensuplarına;

- Mevzuat, müfredat, politika belgeleri, stratejik plan gibi yapısal araçlarda ve hekimlik andı gibi geleneksel hale gelmiş uygulamalarda LGBTİ+ görünürlüğüne sansürleyen bilimsel ve çağdaş olmaktan uzak yaklaşımdan vazgeçilmeli; karar alıcıların bu yönde davranması halinde özneleri güçlendirecek adımlar atılmalıdır.
- LGBTİ+'ların maruz bırakıldığı ayrımcılık, şiddet ve hak ihlallerini bildirebileceği etkili, güvenli ve erişilebilir mekanizmalar oluşturulmalıdır. Mekanizmaların işleyişini, ilkelerini ve kurallarını düzenleyecek kapsayıcı politika belgeleri hazırlanmalıdır.
- Üniversitelerde eşitlik ve kapsayıcılık konusunda çalışacak birimler oluşturulmalıdır. Bu birimlere alanda çalışan akademisyenler, uzmanlar ve öğrenci toplulukları etkili biçimde dahil edilmelidir.
- Üniversite kampüslerinde ve yurtlarda nefret söyleminin propagandası yapılmasına izin verilmemeli; medya kanalı ve eylemleri vasıtasıyla nefret söylemine destek olan, sahip çıkan veya meşrulaştıran akademisyenler ile personele yaptırım uygulanmalıdır.
- Şiddet çağrısı yapmayan, ayrımcılığı ve nefreti körüklemeyen ya da meşrulaştırmayan her türlü ifade biçiminin güvenli bir şekilde dile getirilmesi sağlanmalı, üniversiteleri özgür düşünce ortamından uzaklaştıracak adımlara son verilmelidir.
- Mezuniyet törenlerinde ifade özgürlüğü koruması altında olan slogan, pankart, döviz, poster, bayrak, rozet gibi materyallere yönelik yasal dayanağı olmayan müdahalelere son verilmelidir.
- Resmi statüye sahip olmak isteyen LGBTİ+ öğrenci topluluklarının bu talepleri karşılanmalıdır.

- Resmi statüye sahip olsun veya olmasın LGBTİ+ öğrenci topluluklarının barışçıl faaliyetlerinin anayasa tarafından garanti altına alınmış olduğu kabul edilmeli; bu topluluklara karşı her türlü engelleyici, kısıtlayıcı, zorlaştırıcı veya caydırıcı etki yaratabilecek uygulamadan vazgeçilmelidir.
- Üniversitelerde güvenlikten ve idari işlerden sorumlu personele ve öğretim üyelerine güncel tartışmaları ve literatürü içeren, LGBTİ+ haklarını kapsayan insan hakları eğitimi verilmelidir.
- Müfredatta ve oryantasyon programlarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin gündem edilmesi teşvik edilmelidir. Ayrıca öğrencilerin bu konuda bilinçlendirilmesi için akademisyenler hem kendi faaliyetleri hem de öğrencileriyle birlikte düzenlemek, uygulamak ve yürütmek istedikleri akademik faaliyetler açısından desteklenmelidir.
- Müfredat içerisinde güncellikten, çağdaşıktan uzak, bilim ve etik dışı içerik, söylemlere yer verilmemelidir. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı tutum, davranış ve “görüş/ ifade paylaşımı” durumunda ya da dışlayıcılık, nefret söylemi ve ayrımcılık uygulanmasıyla ilgili birim ve kişiler sorumluluk almalı, bu hususlarda yaptırımında bulunulmalıdır.
- Kampüslerin yönetiminde öğrenci topluluklarının ve öğrencilerin kararlara katılımını güçlendirecek mekanizmalar oluşturulmalıdır.
- Üniversiteli LGBTİ+'ların ve örgütlenmelerin katılım hakkı çerçevesinde karar alıcılara ilettiği talepler sürüncemede bırakılmamalı, özneler muhatap alınmalı ve talepler sonuçlandırılmalıdır.
- Üniversitelerde LGBTİ+ hakları ve toplumsal cinsiyet alanında yapılan akademik çalışmaların özgür bir ortamda yapılması sağlanmalıdır. Alanda çalışmak isteyen araştırmacılar ve akademisyenler desteklenmelidir.
- Üniversitelerde LGBTİ+'ların kimlikleri sebebiyle maruz bırakıldığı hak ihlalleri ve ayrımcılıklarla mücadele, cinsiyet uyum, açılma ve benzeri süreçlerde amacıyla psikolojik danışmanlık, sosyal hizmet danışmanlığı, hukuki danışmanlık ve akran danışmanlığı

desteği sağlanmalıdır. Üniversiteler bu çalışmaları için LGBTİ+ örgütleriyle işbirliği içerisinde olmalıdır.

- Üniversitelerdeki tüm alanları (tuvalet, yurt, mediko, sosyal etkinlik mekanları, soyunma odası, derslik, spor salonu, kütüphane vb.) LGBTİ+'lar için (ikili cinsiyet sisteminin dışında kimliklere sahip olan kişiler de gözetilerek) kapsayıcı hale getirilmelidir. Resmi olarak kimlik bilgilerinde isim veya cinsiyet hanesi gibi bilgileri değiştir(e)meyen LGBTİ+'lar için üniversite veri tabanlarında, derslerde, yoklama listelerinde, ödev tablolarında tercih ettikleri ismi kullanabilmeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin aktif vatandaşlık için teşvik edilmesi, desteklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda öğrencilere aktif birer vatandaş olabilmeleri için gerekli bilgi, eleştirel bakış açısı ve deneyim kazandırılmalıdır. Özellikle üniversiteli LGBTİ+'ların birer özne olarak toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki yerel ölçekte veya ülke ölçeğinde sorunların dile getirilmesi, sorunlara yönelik çözüm üretmelerinin sağlanması, katılımcılığa teşvik edilmesi, politika ve söz üretmesi, eylemde bulunmalarının desteklenmesi gerekmektedir.
- Üniversitelerde halihazırda bulunan veya ileride kurulması planlanan Öğrenci Temsilcileri Konseyi yapılarında LGBTİ+'ların temsili teşvik edilmelidir.

B. Türkiye Büyük Millet Meclisine ve siyasi partilere;

- Üniversitelerin akademik özerkliğini olumsuz etkileyen anayasal ve yasal düzenlemeler kaldırılmalıdır. Bu konuda atılması gereken ilk adım Yükseköğretim Kurulu'nun lağvedilmesidir.
- Başta Yükseköğretim Kanunu'ndaki öğrencilerin disiplin hukukunu düzenleyen maddeler olmak üzere LGBTİ+ öğrencilerin ve öğrenci topluluklarının barışçıl faaliyetlerini engellemek amacıyla kullanıldığı anlaşılan yasal düzenlemeler yenilenmelidir.
- Mevzuatta LGBTİ+'lara ve LGBTİ+ örgütlenmelerine karşı üretilen nefret söylemi, nefret suçları ve ayrımcı muameleleri engelleyecek düzenleme yapılmalıdır.

- Üniversiteli LGBTİ+'ların talepleri ve yaşanan hak ihlalleri mecliste ilgili tüm yasama ve denetim faaliyetleri çerçevesinde gündeme getirilmelidir.
- Meclisteki ihtisas komisyonlarının ve tali komisyonların görüşmelerine üniversitelerdeki LGBTİ+ örgütlenmelerinin temsilcileri davet edilerek uzmanlıklarından faydalanılmalıdır.
- TBMM bünyesinde gençlik sorunlarına ve haklarına dair çalışma yürütecek daimi komisyon kurulmalıdır.
- Anayasada başta gençlik hakları ve ayrımcılık yasağına ilişkin insan haklarını koruyan ve geliştiren bir bakış açısıyla düzenleme yapılmalıdır. Bu açıdan LGBTİ+ örgütlerinin uzun yıllardır anayasal taleplere ilişkin nitelikli çalışmalar yaptığı dikkate alınmalı ve bu çalışmalardaki talepler yerine getirilmelidir.
- Kamu Denetçiliği Kurumunun yapısı Paris Prensipleri'ne uygun olarak yeniden düzenlenmelidir. Bu yapının LGBTİ+'ların haklarının korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlayacak biçimde geliştirilmesi garanti altına alınmalıdır.

C. Cumhurbaşkanlığına ve idari kurumlara;

- İstanbul Sözleşmesi derhal yeniden imzalanmalıdır. 6284 Sayılı Kanun'dan LGBTİ+'ların yararlanabileceği şüpheye yer bırakmayacak biçimde düzenlenmelidir.
- Başta Gençlik Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere üniversiteli LGBTİ+'ların haklarına dair çalışması gereken bakanlıklara bu yönde görev, yetki ve sorumluluk tanımlanmalıdır.
- Üniversitelerdeki LGBTİ+ örgütlenmelerinin, kampüsler dışındaki faaliyetlerinin de yasal ve meşru olduğu bilinciyle bu faaliyetleri engellemeye yönelik müdahalelere son verilmelidir.
- Toplumsal cinsiyet kavramına karşı bilimsellikten, çağdaşlıktan ve insan hakları standartlarından uzak bir şekilde yürütülen karşıt adımlardan vazgeçilmelidir.
- Üniversitelerde LGBTİ+ hakları ve toplumsal cinsiyet alanında yapılan akademik çalışmalar desteklenmelidir.

- Öğrenci yurtları LGBTİ+'lar için güvenli ve kapsayıcı hale getirilmeli, bu amaçla yönetim, personel ve öğrenciler için bilinç yükseltme çalışmaları yapılmalı, yurtlarda öğrencilerden veya personelden kaynaklanan hak ihlallerine karşı önleyici ve caydırıcı çözümler üretilmelidir.
- Burs ve öğrenim kredisinin kesilme şartlarını düzenleyen yönetmeliklerdeki muğlak ifadeler kaldırılmalı; toplantı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, protesto gibi eylemleri düzenlemek veya katılmak nedeniyle burs ve öğrenim kredisinin kesilemeyeceği açıkça hüküm altına alınmalıdır. Devlet dışı kurumların verdiği bursların verilmesinde, kullanılmasında ve sona erdirilmesinde LGBTİ+'ların yaşayabileceği ayrımcılığa karşı önlem alınmalıdır.
- Diploma değişikliğine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle şimdiye kadar mahkemelerin özel hayata saygı hakkının korunmasına dair verdiği kararlara uygun biçimde düzenlenmelidir. Böylece kimlik bilgilerinde değişiklik olan kişilerin diplomalarını tamamen değiştirebilmesi ve kimlik bilgisi değişikliğinin diploma üzerine şerh düşülmesi gibi uygulamaların yapılmaması sağlanmalıdır.
- Üniversitelerde ve üniversitelilerin alanlarında LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemi veya şiddet içeren eylemlerde bulunulmasının, bu eylemlere çağrı yapılmasının, kamu kaynaklarının bu amaçla kullanılmasının, kamu görevlilerinin bu eylemlere destek vermesinin önüne geçilmeli ve yaptırım uygulanmalıdır.

D. Yargı mekanizmalarına ve kurumlarına;

- Üniversiteli LGBTİ+'ların hak arama hürriyetine erişimini sağlayan adli yardım ve benzeri mekanizmalar işletilmelidir.
- Karar alıcıların üniversiteli LGBTİ+'ların haklarını ihlal eden; disiplin soruşturması kararı, öğrenci topluluklarına ilişkin kararlar dahil her türlü idari işlemlerine karşı açılan davalarda ivedilikle karar verilmeli ve yürütmeyi durdurma kurumu etkin işletilmelidir.
- Üniversiteli LGBTİ+'ların ayrımcı saikle ya da nefret saikiyle, yalnızca haksız yere suçlandırma amacı taşıyan suç duyuruları

ve diğer adli işlemlerde soruşturmaya yer olmadığına dair karar verme kurumu gibi lehe düzenlemeler işletilmelidir.

- Üniversiteli LGBTİ+'ların insan hakları konusunda yapılan çalışmalar takip edilmeli ve yargının deneyimi insan haklarının geliştirilmesini sağlayacak çalışmalarla paylaşılmalıdır.
- Adalet Akademisinde LGBTİ+ hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği dersleri müfredata eklenmeli ve alandaki uzman hukukçular tarafından verilmelidir.
- Barolarda LGBTİ+ hakları komisyonları/merkezleri kurulmalıdır. Bu komisyonlar ve merkezler kentteki LGBTİ+ örgütleri ile dayanışma ve işbirliği içerisinde olmalıdır.
- Baroların adli yardım sistemi LGBTİ+'ların erişebileceği ve etkin yararlanabileceği biçimde geliştirilmelidir. Adli yardım sisteminde görev alacak avukatlar, baro bünyesinde düzenlenecek LGBTİ+ hakları hukuku konusunda eğitim alanlar açısından seçilmelidir.

E. Sivil toplum örgütlerine;

- Savunuculuk çalışmalarına üniversiteli LGBTİ+'ların hak talepleri ve sorunları dahil edilmelidir. Bu çalışmalara öznelere katılımını sağlamak için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Üniversiteli LGBTİ+'ların, LGBTİ+ örgütleri dışındaki hak temelli örgütlerde yer alabilmesi için uygun ortamı sağlayan güvenli alanlar oluşturulmalıdır.
- Avukatların, yargıçların ve Cumhuriyet savcılarının mensubu olduğu sivil toplum örgütleri, çalışma alanlarını LGBTİ+'ların insan hakları yaklaşımıyla geliştirmelidir.
- Hak temelli sivil toplum örgütlerinin içerisinde buldukları çatı ağlarda, özellikle eğitim ve örgütlenme çalışmaları kapsamında üniversiteli LGBTİ+'ların ihtiyaç ve talepleri gündem edilmelidir.
- Hibe veren kuruluşlarla yürütülen iletişimlerde üniversiteli genç LGBTİ+'ları kapsayacak kaynakların yaratılması için sorumluluklarının olduğu hatırlatılmalıdır.
- Eğitim ve gençlik alanında çalışan sivil toplum örgütleri, LGBTİ+ örgütleri ve öğrenci topluluklarıyla paydaşlık ilişkileri geliştirmeli

ve birbirleriyle aktif biçimde iletişimlerini sürdürmelidirler. Sivil toplumun LGBTİ+ öğrencileri kendi yerelleri ve ülke ölçeği içerisinde katılımcılık süreçlerine dahil etmesi gerekmektedir.

- Sivil toplum örgütlerinin LGBTİ+'lar gibi dezavantajlı gruplarla birlikte ve/veya gruplar odaklı çalışırken hem gönüllülerinin hem de profesyonel çalışanlarının çalışma koşullarını iyileştirmesi gerekmektedir. Özellikle gönüllü olarak çalışan LGBTİ+ öğrencilerin ihtiyaçlarının sağlanması, emeklerinin sömürülmesine karşı durulması gerekmektedir.
- Psikososyal hizmet/destek veren sivil toplum örgütleri, hizmetlerinde üniversiteli/genç LGBTİ+'ları öncelikli kapsayıcı politikalar geliştirmelidir.
- Hak temelli sivil toplum örgütleri ve meslek kuruluşları Onur Ayı süresince kendi alanlarıyla LGBTİ+ haklarını ilişkilendiren etkinlikler düzenlemeli ve düzenlenen etkinliklerin genç LGBTİ+'lar açısından kapsayıcılığı gözetilmelidir.

F. Uluslararası denetim mekanizmalarına ve uluslararası örgütlere;

- Türkiye ziyaretlerinde üniversitelerdeki LGBTİ+ örgütlenmeleri ile bir araya gelinmeli ve karar alıcılarla alandaki sorunlar ve talepler kararlı bir tavırla görüşülmelidir.
- Üniversitelerdeki LGBTİ+ örgütlenmelerinin savunuculuk çalışmaları finansal, lojistik ve görünürlük açısından desteklenmelidir.
- Üniversiteli LGBTİ+'ların hak ihlallerine karşı güçlü destek açıklamaları yapılmalı ve hak ihlallerinin takipçisi olunmalıdır. Bu anlamda hak ihlalleri sonucunda ya da hak ihlallerini gidermek amacıyla açılan davalar takip edilmelidir.
- Üniversiteli LGBTİ+'ların sorunlarına çözüm üretecek politika önerileri ve karar alıcıların dikkate alması gereken ilkeleri konu alan özgü çalışmalar üretilmelidir. Üniversiteli LGBTİ+'lar belli büyük başlıkların arasında kaybolan cümlelere sıkıştırılmamalıdır.

- Raporlama ve savunuculuk çalışmalarında üniversite mensubu LGBTİ+'lar için geniş yer ayrılmalıdır.
- Uluslararası denetim mekanizmalarının LGBTİ+ hakları konusunda aldığı bağlayıcı veya tavsiye niteliğindeki kararların etkin biçimde uygulanması sağlanmalıdır.
- Paydaşları olan hak temelli örgütler ve kurumlar çalışmalarını LGBTİ+'ları içeren ve kapsayıcı bir şekilde yapmaları için teşvik edilmelidir.
- Hibe sağlayan kurumlar, destekledikleri projelerin LGBTİ+'lar açısından etkisinin değerlendirilmesini, izlenmesini ve projenin LGBTİ+'lar içindeki hangi grupları desteklediğinin ölçülmesini talep etmelidir.
- İşbirliği yapılan üniversitelerin LGBTİ+ hakları açısından durumu gözlenmeli, bu konuda alanda çalışan sivil toplum örgütlerinden bilgi talep edilmelidir. LGBTİ+'ların haklarının ihlal edilmesine sebep olan ve hak ihlallerine kayıtsız kalan üniversitelerle ve akademisyenlerle LGBTİ+ haklarının geliştirilmesi amacı doğrultusunda çalışılmalı, ilerleme kaydedilmeyen kişi ve kurumlarla işbirliği kurulmamalıdır.
- LGBTİ+ alanında ve gençlik alanında çalışma yapan uluslararası örgütler, çalışmalarına Türkiye'deki LGBTİ+ haklarının durumunu ve hak savunucularını dahil etmelidir.
- Bölgesel veya küresel boyutta çalışan Onur Yürüyüşü platformları Türkiye'de kampüslerde ve kentlerde gerçekleşen Onur Yürüyüşlerini takip etmeli ve desteklemelidir.

NOTLAR

Raporda hak ihlalleri; akademik faaliyetlerin engellenmesi, ayrımcı söylem, hizmetlere erişimde ayrımcılık, taciz, şiddet, mobbing ve özgürlüklerin kısıtlanması gibi birçok başlıkta sıralanmaktadır. Hak ihlalleri öğrenci, akademisyen, yönetici ve personel olarak farklı yetki ve sorumluluklara sahip kişilerden kaynaklı olabildiği gibi bazen de üniversiteli öğrencilerin karşılaştıkları kurumların politikalarından kaynaklanabilmektedir. LGBTİ+'ların birçoğunun hak ihlallerine karşı etkili bir mekanizma bulamadığı, bulunuyorsa bile bundan haberdar olmadığı veya çeşitli gerekçelerle bu mekanizmayı kullanmaktan geri durduğu bilinmektedir. Bu açıdan LGBTİ+ örgütlenmesi bulunan üniversitelerde örgütlenmelerin yarattığı güvenli alanın ve savunuculuk çalışmalarının sağladığı kazanımların, hak ihlallerini gidermeye ve azaltmaya yardımcı olduğu anlaşılmaktadır.

  /unikuir
www.unikuir.org
 info@unikuir.org